

Interesseorganisationers muligheder for at opnå adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne

- Et komparativt studie af to områder præget af henholdsvis korporatisme og pluralisme

Kathrine Hjorth-Larsen
Studienummer: 55345

Roskilde Universitet
Speciale i forvaltning
Vejleder: Jesper Dahl Kelstrup

Antal tegn: 191.828
Antal sider baseret på tegn: 79,9

2019

Abstract

There is a lot of research that points towards the same change regarding interest groups' access to the policymakers in Denmark: Traditionally, Denmark has been one of the world's more corporatist countries, but corporatism has been in decline and instead we see pluralism in the relationship between interest groups and policymakers. This change creates new conditions for interest groups which they must understand and navigate within in order to develop access to the bureaucracy. The change towards pluralism might not be completely evident in every policy area despite the general tendency from corporatism to pluralism. An example could be the educational area where the Danish Vocational Education and Training (VET) still has a lot of corporatist traits and the Upper Secondary Education (USE) has pluralistic traits. It is the educational area that is examined in this thesis.

The purpose of this master thesis is to investigate how corporatism and pluralism create conditions for interest groups within the VET and USE and their possibilities to get access to the bureaucracy, the parliament and the media through their strategies and resources. On the one hand, the expectation is that interest groups within the VET has a stronger access to the bureaucracy compared to the USE. On the other hand, the expectation is that interest groups within the USE has a stronger access to the parliament and the media compared to the VET.

This master thesis is built upon a comparative study between two educational areas: The VET and the USE. The two areas have been carefully selected based on the fact that they are similar cases with different outcome. Among other things, they are similar because they are educations for young people, and they are places within the Ministry of Children and Education. To specify the examination, the interest groups called "Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier" and "Danske Gymnasier" have been selected on the VET and USE area respectively. The different outcome is based on the expectation that the interest groups within the two arenas have different access to the bureaucracy, the parliament and the media. Since these two areas are similar then the expectation is that it is the different conditions (corporatism and pluralism) that can explain the different outcomes in their access to key policy makers.

The theories used in this master thesis is corporatism and pluralism. Furthermore, theories about how interest groups can use strategies and resources to get access to the bureaucracy, the parliament and the media will also be used.

To investigate whether the expectation is true or not, it is necessary to explore the interest groups' access to the bureaucracy, the parliament and the media on both educational areas. Firstly, various parameters to measure access is identified and hereafter tested with quantitative data. Secondly, whether the VET

and the USE are primarily affected by corporatism or pluralism is studied through a combination of quantitative data and qualitative interviews. Lastly, how the interest groups exploit their opportunities to get access through strategies and resources is studied through qualitative interviews.

The conclusion shows that the VET area has corporatist traits and the USE area has privileged pluralistic traits. “Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier” and “Danske Gymnasier” have similar access to the bureaucracy and the media. It has not been possible to conclude which organization that has the most access to the parliament. The expectation illustrated early in the thesis cannot be confirmed. This is due to unique insider resources that the organizations can offer the gatekeepers. Also, the two organizations have strong economic resources. Lastly, it is assumed that there are spill-over effects between the the bureaucracy, the parliament and the media.

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
1. Introduktion: Interesseorganisationer og politisk indflydelse	5
1.1 Problemfelt og problemformulering	5
1.2 Læsevejledning.....	7
1.3 Interesseorganisationer på henholdsvis gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet.....	8
2. Teori: Rammer og muligheder for interesseorganisationers handlen	9
2.1 Definition af interesseorganisationer	9
2.2 Adgang til de politiske arenaer: Forvaltningen, Folketinget og medierne	11
2.3 Interesseorganisationers strategier.....	13
2.4 Vigtigheden af ressourcer for at opnå adgang til de politiske arenaer.....	17
2.5 Korporatisme, pluralisme og ungdomsuddannelserne	20
2.5.1 Forventning: DEG og DGs adgang til de politiske arenaer.....	24
3. Metode: Et komparativt casestudie	25
3.1 Valg af erhvervsuddannelsesområdet og gymnasieområdet som cases.....	25
3.2 Undersøgelingsdesign	27
3.3 Måling af interesseorganisationers tilstedeværelse på de politiske arenaer	29
3.3.1 Måling af adgang til forvaltningen.....	29
3.3.2 Måling af adgang til Folketinget.....	30
3.3.3 Måling af adgang til medierne	32
3.4 Forklaring af variationerne i DEG og DGs tilstedeværelse på arenaerne	33
3.4.1 Indsamling af kvalitative data.....	34
3.4.2 Interviewene med DEG og DG.....	36
3.4.3 Interview med kontorchefer i Børne- og Undervisningsministeriet	37
3.4.4 Bearbejdning af interviewene	38
3.5 Reliabilitet, validitet og generaliserbarhed	39

4. Analyse: Kan forventningen bekræftes?	42
4.1 Forvaltningen: Privilegeret adgang	42
4.2 Folketinget: Vigtigheden af generelle ressourcer	48
4.3 Medierne: Spill-over effekt?	52
4.4 Sammenligning af arenaerne og diskussion af resultaterne	57
4.4.1 DEG og DGs prioritering af arenaerne	57
4.4.2 Opsamling på forventningen.....	61
5. Konklusion	66
5.1 Vurdering af konklusionens validitet.....	68
6. Litteraturliste	69

1. Introduktion: Interesseorganisationer og politisk indflydelse

1.1 Problemfelt og problemformulering

De står ude foran det lokale supermarked og spørger, om du vil støtte nødlidende børn. Du er medlem af en for at være bedre sikret, når du går på arbejde, og du hører om, at de demonstrerer mod klimaforandringer foran Christiansborg hver fredag. Det er selvfølgelig interesseorganisationer, der er tale om her. Ifølge Binderkrantz et al. (2014) undersøgelse er der 1.109 organisationer i Danmark. Deres mål kan spænde bredt fra at handle om deres medlemmernes egne interesser til mere samfundsdele mål (Ronit, 1998). Fælles er, at de forsøger at opnå politisk indflydelse (Binderkrantz et al., 2014). Hvilke muligheder disse organisationer har for at lykkes med deres mål, kan diskuteres ud fra de to klassiske teorier om organisationers adgang til og indflydelse på politik: Korporatisme og pluralisme.

I det pluralistiske perspektiv lægges der vægt på, at magten mellem interesseorganisationer er spredt, og at alle organisationer derfor ligeværdigt kan have indflydelse på politik (Christiansen og Nørgaard, 2003a). Omvendt lægges der i det korporative perspektiv vægt på, at bestemte organisationer har en privilegeret og formaliseret adgang til forvaltningen (Binderkrantz et al., 2015). Hvorvidt et område er præget af korporatisme eller pluralisme sætter derfor nogle klare rammer for, hvilke muligheder organisationer har for at opnå politisk indflydelse.

Danmark har traditionelt været betegnet som et land med en stærk korporativ tradition og derfor er der også forsket meget i, hvilken tilknytning interesseorganisationer har til forvaltningen (Christiansen og Nørgaard, 2003a). I 2014 udgav Binderkrantz, Christiansen og Helboe en bog, der handler om deres omfattende undersøgelse af alle danske interesseorganisationers tilstedeværelse i de danske medier samt deres kontakt til embedsmænd og folketingspolitikere. Denne undersøgelse er interessant, fordi den peger på, at der er tydelige mønstre i, hvilke typer af organisationer, der har adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne samt hvilke ressourcer, de har. Desuden diskuteres de forskellige strategier, interesseorganisationer kan benytte til at komme i medierne, få kontakt til embedsmændene i ministerierne og folketingspolitikere på Christiansborg (Binderkrantz et al., 2014).

På trods af at Danmark generelt har været betegnet som et land præget af korporatisme, så er der stadigvæk forskel på de enkelte politiske områder (Christiansen og Nørgaard, 2003a). Det er derfor interessant at undersøge to områder, der på de fleste punkter er ens, men henholdsvis er præget af pluralistiske og korporative træk. Formålet er at se, hvordan interesseorganisationer på de to områder, ved hjælp af deres strategier og ressourcer, udnytter deres forskellige muligheder for at opnå adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne, og hvordan korporatisme og pluralisme i sidste ende påvirker deres adgang.

Erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet er to områder, der i udgangspunktet er meget ens. De centrerer sig begge om ungdomsuddannelser (Uddannelsesguiden 2019a; 2019b), de er organiseret i det samme ministerie under den samme minister (UVM2, 2019) og i departementet er de samlet i det samme center: Center for Gymnasier, Erhvervs- og Voksenuddannelse (UVM3, 2019). Alligevel er der tegn på, at erhvervsuddannelsesområdet i højere grad end gymnasieområdet har korporative træk. Dette vil blive udfoldet i specialet, men handler om, at erhvervsuddannelserne er knyttet til arbejdsmarkedet og deres organisationer (Koudahl, 2005). Disse organisationer står traditionelt set stærkt under korporatisme (Binderkrantz et al., 2014). De gymnasiale uddannelser er modsat rettet mod de videregående uddannelser (Hauge, 2013). Desuden indikerer den måde, at uddannelserne administreres forskelligt på, at de korporative træk er stærkere på erhvervsuddannelsesområdet. Det handler blandt andet om, at de gymnasiale uddannelser i høj grad er styret politisk (Haue, 2013), hvorimod arbejdsmarkedets organisationer igennem de faglige udvalg bestemmer mange af de centrale punkter i forhold til erhvervsuddannelserne (UVM4, 2018).

Ud over at erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet er interessante at undersøge, fordi det forventes at førstnævnte i højere grad end sidstnævnte er præget af korporatisme, så er det også to områder, som der særligt de senere år har været stort politisk fokus omkring. En ting er den politiske målsætning om, at 90 pct. af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse (UVM9). En anden ting er unges søgemønstrene til ungdomsuddannelserne, hvor det er alment kendt, at søgningen gennem mange år er steget til de gymnasiale uddannelser på bekostning af erhvervsuddannelserne (DEA 2018; UVM10, 1999). Det har skabt mangel på faglært arbejdskraft og dertil store udfordringer for virksomheder (Danske Regioner, 2018). Derfor har der været øget politisk bevågenhed på området, og der er gennem de sidste fem år gjort flere forsøg på at ændre udviklingen. Det er blandt andet sket gennem erhvervsuddannelsesreformen fra 2014, gymnasireformen fra 2016 og senest en ny erhvervsuddannelsesaftale fra 2018 (UVM11, 2016; UVM12, 2019).

For bedst muligt at kunne sammenligne de to områder, er det oplagt at fokusere på en gymnasial organisation og en erhvervsuddannelsesorganisation. Danske Gymnasier (DG) og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) er i den forbindelse oplagte, da det er to store og ligeværdige organisationer, der henholdsvis repræsenterer de almene gymnasier og erhvervsskolerne samt erhvervsgymnasierne (Danske Gymnasier, 2019a; DEG, 2019a). Ved at have fokus på disse to organisationer, er det for det første muligt at undersøge deres faktisk adgang til henholdsvis forvaltningen, Folketinget og medierne. For det andet er det muligt at undersøge deres mål, prioriteringer, samt hvilke muligheder de har for at opnå dem.

Det leder frem til specialets problemformulering, der lyder:

I hvilket omfang kan korporatisme og pluralisme forklare interesseorganisationers muligheder for at opnå adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne på henholdsvis erhvervsuddannelsesområdet og gymnasieområdet?

Fokus vil være på DG og DEG, men alle interesseorganisationers adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne vil blive undersøgt, da det er vigtigt for at kunne belyse, om gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet, som forventet, er præget af henholdsvis pluralisme og korporatisme. Desuden er det vigtigt at undersøge alle interesseorganisationer på de to områder for at se, om der er sammenhæng mellem de typer af organisationer, de er, deres ressourcer og adgang til arenaerne. Om forventningen kan bekræftes, vil blive undersøgt ved hjælp af både kvantitative og kvalitative data. Organisationers adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne vil blive undersøgt ved hjælp af en større mængde kvantitative data. For at finde ud af, hvordan DEG og DG udnytter deres muligheder for at opnå adgang til arenaerne, udføres der interviews med organisationerne.

1.2 Læsevejledning

Specialet er opdelt i fem overordnede afsnit: Introduktion, teori, metode, analyse og afrunding.

Introduktionsafsnittet indeholder problemfeltet og problemformuleringen – denne læsevejledning - samt et overblik over, hvilke centrale interesseorganisationer, der er på ungdomsuddannelsesområdet.

I teoriafsnittet defineres først en interesseorganisation og en politisk arena, hvorefter det diskuteres, hvordan organisationerne gennem deres ressourcer og strategier kan opnå adgang til arenaerne. Efterfølgende sættes gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet i relation til teorierne om korporatisme og pluralisme. Afslutningsvis opstilles der på baggrund af de to teorier en forventning til, hvordan DEG og DGs adgang ser ud til de arenaer forvaltningen, Folketinget og medierne.

Metodeafsnittet indeholder først et undersøgelsesdesign, hvor formålet er at beskrive, hvordan de forskellige metoder der benyttes i specialet, supplerer hinanden. Derefter præsenteres og diskuteres de indikatorer, der benyttes til at måle interesseorganisationers adgang til arenaerne, herunder også hvordan dataene konkret er blevet indsamlet. Efter dette handler det om, hvordan korporatisme og pluralisme er målt samt formålet med og udførelsen af interviewene. Til sidst diskuteres metodernes reliabilitet, validitet og generaliserbarhed.

I analyseafsnittet kobles empiri og teori sammen for at finde svar på problemformuleringen og for at vurdere om forventningen, der opstilles i forlængelse af teoriafsnittet, kan bekræftes.

Interesseorganisationers adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne analyseres arena for arena på baggrund af de kvantitative data, hvorefter teorierne i kombination med de kvalitative data er med til at forklare, hvorfor DEG og DGs adgang ser ud som den gør. Efter at de enkelte arenaer er blevet analyseret, præsenteres forskellige perspektiver fra interviewene med DEG og DG, der handler om organisationernes prioritering af arenaerne. Afslutningsvis diskuteres resultaterne i forhold til korporatisme, pluralisme og den forventning, specialet bygger på.

Afrundingen består af konklusionen på problemformuleringen og afslutningsvis en litteraturliste.

1.3 Interesseorganisationer på henholdsvis gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet

Der er både interesseorganisationer, der kun arbejder med at fremme sager på henholdsvis erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet samt organisationer, hvor ungdomsuddannelserne er en ud af mange emner, de arbejder med.

Eksempler på organisationer der kun arbejder med erhvervsuddannelserne eller de gymnasiale uddannelser er f.eks. Danske Gymnasier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Gymnasieskolernes Lærerforening eller Erhvervsskolernes Elevorganisation. Disse organisationer kaldes gymnasiale organisationer eller erhvervsuddannelsesorganisationer. De to organisationer der er fokus på i specialet, er som nævnt Danske Gymnasier (DG) og Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG).

Der er også mange organisationer, hvor ungdomsuddannelser blot er et ud af flere områder, de arbejder med. Det kan f.eks. være 3f, Danske Universiteter eller Dansk Industri. Disse organisationer er der rigtig mange af, da ungdomsuddannelserne har trådt ind til mange områder – både folkeskolen, hvor flertallet af eleverne kommer fra, men også de videregående uddannelser, der optager elever og de virksomheder, der ansætter faglærte.

2. Teori: Rammer og muligheder for interesseorganisationers handlen

For at være i stand til at undersøge i hvilket omfang korporatisme og pluralisme kan forklare henholdsvis DEG og DGs muligheder for at opnå adgang til forvaltning, Folketinget og medierne, så er der forskellige teoretiske perspektiver, der er centrale at få belyst. Først skal der styr på det grundlæggende. Det handler om, hvad en interesseorganisation er, hvad en politisk arena er, og hvad der menes med, at en organisation kan opnå adgang til en arena. Efterfølgende belyses hvilke strategier organisationerne kan benytte for at opnå adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne samt hvilke ressourcer de kan besidde. Afslutningsvis skal det handle om, hvordan interesseorganisationers rolle på erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet kan betragtes ud fra de klassiske teorier om samspillet mellem stat og organisationer: Korporatisme og pluralisme. Først præsenteres teorierne, hvorefter de sættes i relation til gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet for på den baggrund at opstille en forventning til, hvilken adgang organisationerne DEG og DG har til henholdsvis medierne, Folketinget og forvaltningen.

Teoriafsnittet er særligt inspireret af den forskning som Anne Binderkrantz, Peter Munk Christiansen og Helene Helboe Pedersen, alle fra Aarhus Universitet (Institut for Statskundskab, 2019), har lavet om interesseorganisationers adgang til de politiske arenaer. Disse forskere er alle nogen, som har præget arbejdet med interesseorganisationers indflydelse på politik i Danmark gennem de seneste 20 år. Særligt bogen ”Organisationer i politik” (Binderkrantz et al., 2014) og en opfølgende artikel ”Interest Group Access to the Bureaucracy, Parliament, and the Media” (Binderkrantz et al., 2015) har lagt grundlaget for det teoretiske perspektiv i specialet.

2.1 Definition af interesseorganisationer

Indledningsvis er det vigtigt at klargøre, hvad der menes med en interesseorganisation. Det er nemlig ikke altid entydigt, hvad en interesseorganisation er, hvilke typer der findes, og hvordan de adskiller sig fra andre lignende sammenslutninger. I amerikanske studier har der været tendens til at definere interesseorganisationer meget bredt, hvor alt der forsøger at påvirke politik, kan falde ind under definitionen af interesseorganisationer - også virksomheder, sociale bevægelser og tænketanke (Baumgartner og Leech, 1998), der i europæiske sammenhænge sjældent anses som værende interesseorganisationer (Christiansen og Nørgaard, 2003b). I specialet arbejdes der med en definition af interesseorganisationer, der lyder:

”Sammenslutninger af medlemmer eller andre støtter, der arbejder for politiske indflydelse” (Binderkrantz et al., 2014, 19).

Denne definition er ikke så bred, at det eneste der skal til for, at noget kan kaldes en interesseorganisation er, at den søger politisk indflydelse. På den anden side er den ikke så smal, at den ikke indfanger de mange

nuancer, der er i interesseorganisationer. Det er dog umuligt at undgå gråzoner. Ronit (1998) fremhæver tre typer af sammenslutninger, der let kan forveksles med interesseorganisationer: Politiske partier, sociale bevægelser og frivillige organisationer. Politiske partier adskiller sig fra interesseorganisationer ved at stille op til valg. Sociale bevægelser er ikke ligeså lette at adskille fra interesseorganisationer, som partier er. Førstnævnte er som udgangspunkt løst opbygget uden en fælles ledelse, sekretariat og mulighed for medlemskab, men der er flydende overgange mellem sociale bevægelser og interesseorganisationer. Til sidst er der de frivillige organisationer, der er dannet på medlemmernes initiativ, og drives frivilligt uden at blive styret af økonomiske mål. Ronit (1998) sætter spørgsmålstegn ved, om de kan ses som interesseorganisationer. Ud fra den definition der arbejdes med i specialet, kan en frivillig organisation godt kan være en interesseorganisation. Efter at Ronit skrev sin bog i 1998, er der desuden kommet større fokus på tænketanke i Danmark, og derfor er det også nødvendigt at adskille disse fra interesseorganisationer. En tænketank kan defineres som ”permanente organisationer, der hævder en grad af uafhængighed og søger politisk indflydelse ved at mobilisere ekspertviden” (Kelstrup, 2014, 21). I Binderkrantz et al. (2014) definition står der, at en interesseorganisation skal være en sammenslutning af medlemmer, hvilket adskiller den fra tænketanke, der ikke nødvendigvis har medlemmer. Det betyder ikke, at den ikke kan vælge at inddrage befolkningen på forskellige måder (Kelstrup, 2016).

For at opsummere så er der to centrale dele i definitionen af en interesseorganisation 1) den består af en sammenslutning af medlemmer. Medlemmerne kan være enkeltpersoner, institutioner, virksomheder eller andre organisationer. 2) Den arbejder aktivt for politiske indflydelse – uden at det behøves at være førsteprioritet (Binderkrantz et al., 2014).

Der findes forskellige underkategorier af interesseorganisationer. Ronit (1998) skriver, at den klassiske måde at opdele organisationer på, er i *økonomiske*- og *ideelle organisationer* eller tilsvarende, som Berry (1977) skriver: *private interest groups* og *public interest groups*. Private interest groups arbejder specifikt for at opfylde deres medlemmers ønsker. Det kan f.eks. være fagforeninger, hvis mål er at sikre medlemmernes arbejds- og lønvilkår. Public interest groups arbejder modsat for et formål, der ikke specifikt vil komme deres medlemmer til gode. De har et mere overordnet, ideelt formål, hvilket f.eks. kan være at kæmpe for miljøet eller flygtninges rettigheder (Berry, 1977).

Indenfor den klassiske måde at opdele interesseorganisationer på, har Binderkrantz et al. (2014) lavet en opdeling af organisationer i syv forskellige typer: Fagforeninger, erhvervs-, institutionelle-, faglige-, identitets-, fritids- og ideelle organisationer.

I specialet opdeles alle interesseorganisationer, der viser sig at have adgang til de politiske arenaer, efter de syv forskellige typer. Grunden er, at variationen i de organisationer, der har adgang til arenaerne, kan være med til at belyse om gymnasie- og erhvervsuddannelsesområderne er præget af korporatisme eller pluralisme. Desuden hænger organisationens type og ressourcer ofte sammen, hvilket kan det være med til at belyse relevante mønstre i interesseorganisationers adgang. For yderligere forklaring af, hvilke organisationer de syv typer dækker over, se bilag 3.

I forhold til den konkrete undersøgelse af ungdomsuddannelsesområdet, er der nogle typer af organisationer, der i højere grad end andre må forventes at være aktive. Når det kommer til fagforeninger og erhvervsorganisationer kan det f.eks. være arbejdsmarkedets organisationer som Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) og Dansk Arbejdsgiverforening (DA) på erhvervsuddannelsesområdet eller Gymnasieskolernes Lærerorganisation (GL) på gymnasieområdet. Institutionelle organisationer kan være DEG, DG og andre organisationer, der repræsenterer uddannelsesinstitutioner f.eks. Danske Universiteter. Faglige organisationer vil sandsynligvis være domineret af lærerorganisationer, der arbejder for deres fag. Identitetsorganisationer på uddannelsesområdet er ofte elevorganisationer, herunder Danske Gymnasieelevers Sammenslutning og Erhvervsskolerne ElevOrganisation. Det forventes ikke, at der er mange fritids- og ideelle organisationer, der arbejder med erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser.

Det er nu beskrevet, hvordan en interesseorganisation defineres og hvilke typer af organisationer, der arbejdes med i specialet. I næste afsnit vil det blive forklaret, hvad der menes med politiske arenaer, og hvordan organisationer søger adgang til dem.

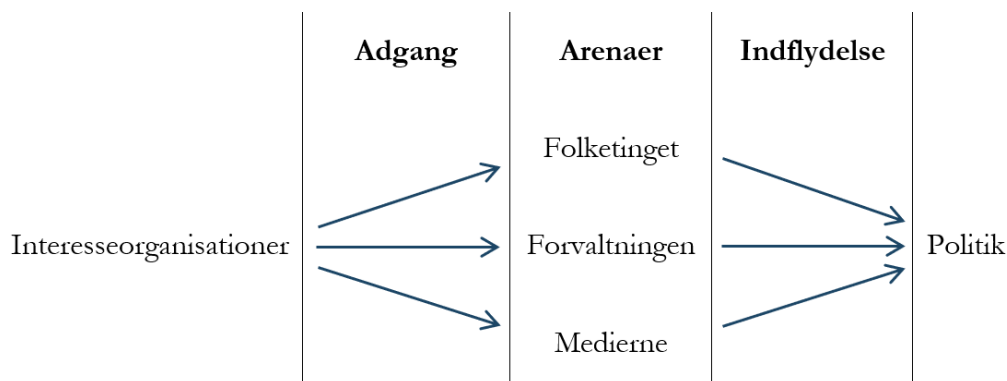
2.2 Adgang til de politiske arenaer: Forvaltningen, Folketinget og medierne

Formålet med dette afsnit er at gøre det klart, hvilke politiske arenaer der arbejdes med i specialet, hvad de dækker over, hvad det vil sige at opnå adgang til dem, samt hvordan det at få adgang adskiller sig fra at få indflydelse.

En arena skal ses som en institution, der er vigtig for de politiske beslutninger og/eller den politiske dagsorden (Binderkrantz et al., 2015). De tre arenaer som Binderkrantz et al. (2014) og (2015) arbejder med er forvaltningen, Folketinget og medierne, hvilket også er udgangspunktet for dette speciale. I hver arena er der *gatekeepere*. Gatekeeperne er embedsmænd (forvaltningen), politikere (Folketinget) og journalister (medierne). Det er dem, der har magten på arenaerne, og kan lukke interesseorganisationerne ind f.eks. ved at trykke deres læserbrev eller holde et møde med organisationerne. Samtidig er det også dem, der kan afvise organisationerne ved døren (Binderkrantz et al., 2014; Binderkrantz et al., 2015).

Interesseorganisationer søger adgang til arenaerne med det formål at opnå politisk indflydelse (Binderkrantz et al., 2014). Dette illustreres i figur 1.

Figur 1: Interesseorganisationers adgang til politisk indflydelse

Egen figur baseret på Binderkrantz et al. (2014).

Adgang signalerer politisk vigtighed, og giver større chance for politisk indflydelse. For interesseorganisationer er der dog ingen garanti (Eising, 2017).

Binderkrantz og Pedersen (2017) har lavet et litteraturstudie for at klargøre, hvordan adgang defineres og måles af forskere. Studiet viste, at i stedet for at arbejde ud fra en klar og eksplicit definition, så har de fleste forskere i stedet haft en intuitiv forståelse af adgang som en form for direkte kontakt. Af de få der har defineret adgang, kan der udledes tre forskellige måder at forstå det på: 1) Fysiske møder mellem organisationer og gatekeepere 2) Korrespondance mellem organisationer og gatekeepere, der både kan være at mødes fysisk, men f.eks. en telefonsamtale eller en mail vil her også blive anset som adgang 3) Ligesom punkt to, men derudover anses det også som adgang, hvis en gatekeeper refererer til en organisation f.eks. i en artikel (Binderkrantz og Pedersen, 2017). Vi lever i en tid, hvor det ikke er nødvendigt nogensinde at mødes fysisk for at have et tæt samarbejde, derfor må førstnævnte forståelse af adgang i dette speciale udelukkes. Nummer to måde at forstå adgang på giver udmærket mening i forhold til forvaltnings- og folketingsarenaen, men organisationers adgang til mediearenaen består i høj grad af, at de f.eks. bliver citeret af en gatekeeper eller får trykt et debatindlæg. Derfor giver det bedst mening, at der i specialet arbejdes der ud fra den tredje og bredeste forståelse af adgang.

Adgang er ikke det samme som indflydelse på trods af, at det hurtigt kan forveksles med hinanden. Får en interesseorganisation trykt et læserbrev i en avis, har de fået adgang til mediearenaen, men der er ingen garanti for, at læserbrevet rent faktisk giver indflydelse på den politik, der bliver ført (Eising, 2007). For en interesseorganisation er det altid et mål at opnå politisk indflydelse, men første skridt på vejen mod dette er at få adgang til en arena (Binderkrantz og Pedersen, 2017).

Indflydelse viser sig ifølge Pedersen (2013) ved, at: "[...] behaviour results in or prevent changes in political decisions or in the political agenda that are preferable/undesirable to the actor" (Pedersen, 2013, 30). Oversat betyder det, at en organisation har opnået indflydelse, hvis dens handlinger resulterer i eller forhindrer ændringer i politiske beslutninger eller den politiske dagsorden, der enten er ønskelige eller ikke ønskelige for organisationen. At måle interesseorganisationers indflydelse på politik kan i praksis være svært, og derfor diskuteres det i litteraturen på området, hvorvidt det overhovedet er muligt (Binderkrantz og Pedersen, 2017). I specialet arbejdes der med at måle interesseorganisationer på uddannelsesområdets adgang til henholdsvis medierne, Folketinget og forvaltningen, da det er et skridt på vejen mod indflydelse, der er muligt konkret at måle.

For at samle op så er det for det første klargjort, at en arena skal ses som en institution, der er vigtig for de politiske beslutninger og/eller den politiske dagsorden. For det andet at adgang til en politisk arena både kan være direkte og indirekte kontakt mellem interesseorganisationer og gatekeepere, samt det at en gatekeeper refererer til en organisation. Afslutningsvis er adgang blevet adskilt fra indflydelse.

2.3 Interesseorganisationers strategier

Efter at have klargjort hvad der menes med en politisk arena og det at få adgang, er det tid til at komme ind på, interesseorganisationers mål, og hvilke strategier de kan benytte for at opnå adgang til arenaerne. Her er det vigtigt at huske på, at interesseorganisationer kan forsøge at opnå adgang til en arena ved at benytte forskellige strategier, men i sidste ende er det er gatekeeperne, der giver interesseorganisationer adgang (Binderkrantz, 2005).

Som det blev gjort klart tidligere, så har alle interesseorganisationer et mål om at opnå politisk indflydelse, men der er flere nuancer i organisationers målsætninger end som så. Der kan være tidspunkter, hvor en interesseorganisation må undvære indflydelse på en sag, fordi den vurderer, at det vil gavne den i forhold til en anden sag eller på længere sigt. Christiansen et al. (2005) skriver, at der særligt er tre forhold, der spiller ind i interesseorganisationers arbejde for at opnå adgang og indflydelse:

- 1) Substantielle- og institutionelle goder
- 2) Korte- og langsigtede strategier
- 3) Andre spil og kompromiser

De substantielle goder dækker over det, der kan betegnes som organisationens – og medlemmernes – interesser. For DG og DEG handler det om, at skabe de bedst mulige forudsætninger for at drive et gymnasium eller en erhvervsskole. De institutionelle goder går på, at organisationerne ønsker at være placeret strategisk godt i de politiske og administrative beslutningsprocesser (Christiansen et al., 2005). Det

kan f.eks. være et mål for DG og DEG at blive medlem af det råd, der giver dem de bedste forudsætninger for at opnå indflydelse

Korte og langsigtede strategier handler om, at interesseorganisationer nogle gange må træffe et valg omkring, hvorvidt de skal gå med det, der giver værdi nu og her – eller om de skal ofre det for til gengæld at følge en mere langsigtet strategi (Christiansen et al., 2005). På erhvervsuddannelsesområdet kan det f.eks. være, at DEG må undlade at støtte op om en praktikpladsaftale på trods af, at den ville skabe resultater nu, da den kan skade en strategi om på længere sigt at få en bedre aftale igennem.

Andre spil og kompromiser dækker over det faktum, at mange af de store organisationer ikke kun prøver at få indflydelse på en sag, men flere sager der måske er sammenflettede i hinanden. Derfor kan en organisation blive nød til at opgive en ting ved et bord, for at få indflydelse på, hvad der sker på et andet bord. Der er selvfølgelig forskel på mindre organisationer, der kun har mulighed for at få indflydelse på et lille område og store organisationer, der har gang i flere sager på en gang (Christiansen et al., 2005).

Ovenstående giver indblik i det komplicerede spil, interesseorganisationer skal navigere i og hvordan de kan udnytte de muligheder, de har for at opnå adgang til arenaerne. Ud over disse ting, så er det også vigtigt at have i mente, at en politisk proces består af tre trin. 1) Formulering af problem 2) Evaluering af alternativer/beslutning 3) Implementering (Hill, 1993). Det giver en interesseorganisation mulighed for at søge adgang og indflydelse på tre forskellige tidspunkter. For at få indflydelse på formuleringen af problemet kan organisationen forsøge at sætte den politiske dagsorden f.eks. ved at gå i medierne. I forhold til andet trin kan den søge indflydelse direkte på den politiske aftale, der skal indgås. Her kan alle tre arenaer være relevante at søge adgang til. Efter at aftalen er blevet vedtaget kan organisationen søge indflydelse på implementeringen af aftalen. Her er det særligt oplagt at forsøge at få adgang til forvaltningsarenaen.

Det at sætte den politiske dagsorden betyder, at man former den proces, hvor problemer bliver gjort synlige for offentligheden og politikerne – og hvor ”de rigtig” problemstillinger kommer øverst på dagsordenen, da de betragtes som særlig vigtige (Cook et al., 1983). Hvis en interesseorganisation kan være med til at skabe en almen forståelse af, at der er et problem, der skal løses - og hvordan det ville være naturligt at løse det - så har den allerede vundet meget. Jo tidligere en organisation deltager i beslutningsprocessen, jo færre præmisser, problemer og løsninger er lagt fast, hvilket gør det attraktivt for organisationen at være med fra start (Christiansen et al., 2005). På trods af de mange fordele der er ved at være med tidligt i processen, så har ikke alle interesseorganisationer den mulighed, hvilket kan skabe en kamp om at få lov til at sætte dagsordenen. Desuden handler det ikke blot om at skrive et godt læserbrev, men

også om at komme med i de rigtige lovforberedende udvalg, mødes med de rigtige politikere osv. (Christiansen et al., 2005). Det er ikke alle organisationer, der har de ressourcer, der skal til.

Når en politisk aftale skal indgås, og den er relevant for en organisation, så vil der ifølge Christiansen og Nørgaard (2004) kun være meget få tilfælde, hvor organisationen ikke vælger at søge indflydelse. Selv når det ser ud til, at organisationen risikerer at lide et tab med aftalen, kan den have interesse i at reducere dette tab (Christiansen og Nørgaard, 2004). På den anden side er det også en afvejning for organisationen, da det kan være svært for den at legitimere overfor dens medlemmer, hvis den indgår i aftaler, hvor kun få af deres interesser imødekommes (Christiansen et al., 2005). Her kan det være en mulighed, at organisationen i stedet søger indflydelse på, hvordan implementeringen skal foregå, så lovgivningen tolkes i dens favør.

Det er udbredt i forskningen at dele strategier op i direkte og indirekte strategier (Binderkrantz, 2005; Christiansen et al., 2004; Binderkrantz og Krøyer, 2012). Benytter organisationer en direkte strategi, søger de at påvirke embedsmændene i forvaltningen eller politikerne i Folketinget. Hvis organisationer derimod benytter en indirekte strategi, søger de at komme i medierne eller gennem andre kanaler at henvende sig til offentligheden (Christiansen et al., 2004). Dette illustreres i Tabel 1.

Tabel 1: Direkte og indirekte strategier til at opnå adgang

Direkte strategier		Indirekte strategier	
Administrativ strategi	Folketingsstrategi	Mediestrategi	Mobiliseringsstrategi
Eksempler: 1. Kontakte ministeren 2. Takke ja til medlemskab i råd, kommissioner mv. 3. Besvare høringer	Eksempler: 1. Kontakte Folketingets medlemmer 2. Kontakte Folketingets udvalg 3. Kontakte Folketingets partier	Eksempler: 1. Kontakte journalister 2. Skriver læserbreve 3. Offentliggøre analyser	Eksempler: 1. Arrangere strejker 2. Arrangere offentlige møder 3. Starte underskriftindsamlinger

Kilde: Binderkrantz (2005, 696).

Som det ses i tabel 1, så er der en administrativ strategi, der henvender sig mod forvaltningen, en folketingsstrategi, der henvender sig mod Folketinget, en mediestrategi, der handler om at komme i medierne og til sidst en mobiliseringsstrategi, der på samme måde som med mediestrategien handler om at få opmærksomhed omkring en sag, men hvor værktøjerne er anderledes. I specialet vil det kun være de tre første strategier, der arbejdes med.

Formålet med de direkte strategier er hovedsageligt at påvirke politikerne, der skaber politik og embedsmændene, der administrerer den. Formålet med de indirekte strategier er at påvirke den politiske dagsorden, der i sidste ende kan forme den politik, der skabes, samt mobilisere medlemmer (Binderkrantz, 2005).

Christiansen et al. (2004) skriver, at hvis organisationer ønsker at maksimere deres indflydelse, så vil de ikke vælge mellem en direkte eller indirekte strategi, men benytte begge dele. Det kan diskuteres, om det er muligt for interesseorganisationer at benytte begge typer af strategier, da det ikke nødvendigvis kræver det samme at opnå adgang til medierne som forvaltningen. Det vil blive diskuteret nærmere i næste afsnit, der handler om organisationernes ressourcer.

Modsat at organisationer skulle have et ønske om at benytte begge strategier skriver Binderkrantz (2005), at det er en udbredt holdning blandt forskere, at de direkte strategier er interesseorganisationers første prioritet, og at de indirekte strategier kan betragtes som værende nogle, organisationerne kan falde tilbage på, hvis de ikke lykkes med de direkte strategier. Grunden til at de direkte strategier skulle være at foretrække er, at der er størst sandsynlighed for at få indflydelse, hvis organisationer har adgang til Folketinget og forvaltningen, hvor de politiske udspil udformes, aftaler indgås og implementeres (Binderkrantz, 2005). Ud fra denne logik vil det være således, at interesseorganisationerne foretrækker forvaltnings- og folketingsarenaen fremfor mediearenaen. Det kan diskuteres, om dette er rigtigt. Både på grund af mediernes stigende betydning og fordi alle interesseorganisationer har behov for at tiltrække og fastholde medlemmer (Binderkrantz et al., 2014). Hvis ikke organisationens medlemmer er klart afgrænsede, kan organisationen have et behov for at kommunikere dens budskaber ud i medierne, for at være sikker på at komme i kontakt med medlemmerne. Det er ofte organisationer, der arbejder for større, idealistiske sager f.eks. velgørenhedsorganisationer, hvis medlemmer er svære at definere. På uddannelsesområdet forventes det ikke at være disse organisationer, der er flest af, men i højere grad nogle, hvor medlemmerne er klart afgrænsede som f.eks. institutioner, lærere eller elever. Det kan betyde, at de ikke har et stort behov for at kommunikere offentligt ud til medlemmerne, da de har andre kanaler, hvor de kan målrette budskabet direkte f.eks. medlemsbreve (Binderkrantz et al., 2014).

Det er nu blevet belyst, hvilke mål interesseorganisationer kan have og hvordan det sommetider er nødvendigt at balancere ønsker og strategier for at opnå dem. Det er nu tid til at bringe organisationers ressourcer på banen for at diskutere, hvilken rolle disse spiller.

2.4 Vigtigheden af ressourcer for at opnå adgang til de politiske arenaer

Formålet med dette afsnit er at diskutere, hvordan interesseorganisationernes ressourcer spiller ind i forhold til deres muligheder for at opnå adgang til de politiske arenaer. Det handler nemlig ikke udelukkende om, hvilken strategi en organisation benytter, men også hvilke ressourcer den har, der kan være med til at underbygge strategien.

Teoretisk er der ikke enighed om, hvilke ressourcer der er de vigtigste for, at en organisation kan opnå adgang til de forskellige arenaer. Overordnet er der to teoretiske tilgange, der i det følgende vil blive forklaret og diskuteret i forhold til hinanden. Inden da skal de ressourcer der arbejdes med præsenteres.

Binderkrantz et al. (2014) har kategoriseret ressourcer efter, om de kan betegnes som 1) Generelle ressourcer 2) Insiderressourcer eller 3) Outsiderressourcer. Tabel 2 giver et overblik over, hvad de tre typer af ressourcer dækker over.

Tabel 2: Beskrivelse af organisationsressourcer

Organisationsressourcer	Beskrivelse af ressourcerne
Generelle ressourcer	Indtægter, medlemstal og sekretariater.
Insiderressourcer	Viden der kan bidrage til udviklingen og implementeringen af politik. Information om og opbakning i politiske processer.
Outsiderressourcer	Repræsentation af sager med bred appel. Evnen til at levere historier med høj nyhedsværdi.

Kilde: Binderkrantz et al. (2014, 48).

Den første af de to tilgange arbejder særligt med insider- og outsiderressourcer. Interesseorganisationernes adgang til de politiske arenaer ses som et resultat af udveksling af ressourcer mellem organisationer og gatekeepere (Eising, 2007; Binderkrantz et al., 2014; Binderkrantz et al., 2015). Hverken embedsmænd, politikere, journalister eller interesseorganisationer har mulighed for at opnå deres mål på egen hånd (Eising, 2007). På den ene side står organisationerne og ønsker indflydelse og på den anden side står gatekeeperne, der har behov for den viden eller de gode historier organisationerne kan give dem. På den måde kontrollerer den ene part noget, den anden part ønsker og omvendt (Öberg et al., 2011). For at både interesseorganisationer og gatekeepere kan opnå deres mål, må der derfor ske en udveksling af ressourcer. Det sker ved, at interesseorganisationerne tilbyder gatekeeperne relevante ressourcer for til gengæld at få adgang til ønskede pågældende arena (Binderkrantz et al., 2014; Binderkrantz et al., 2015).

Insiderressourcer er, ifølge denne tilgang, særlig gavnlige når en organisation ønsker adgang til forvaltningen eller Folketinget. Embedsmændene har behov for teknisk viden i arbejdet med at forberede de politiske aftaler og implementeringen af disse. Desuden ønsker de oplysninger om, hvorvidt deres beslutninger kan opnå opbakning hos sektoren. Politikerne ønsker ligeledes teknisk viden og oplysninger om, hvordan sektoren vil modtage forskellige tiltag (Binderkrantz et al., 2015). Det kan f.eks. være, at embedsmænd og ministeren sammen forsøger at udarbejde et udspil omkring fraværdsregler på gymnasiet, men er i tvivl om, hvordan det fungerer ude på gymnasierne. Når udspillet kommer ud og politikerne skal forhandle, kan det være nødvendigt for dem at vide, hvad der vil give opbakning, så de stilles i bedst muligt lys.

Outsiderressourcer er særligt vigtige, hvis organisationerne søger adgang til Folketinget og medierne. Medierne ønsker at levere nyheder med bred, samfundsmæssig relevans og historierne skal gerne have en nyhedsværdi f.eks. en konflikt, drama eller personhistorie. Folketingspolitikere ønsker også historier, befolkningen kan relatere til, og som de kan bygge deres politik på (Binderkrantz et al., 2015). Ved at få adgang til Folketinget og medierne har organisationerne mulighed for at opnå indflydelse på den politiske dagsorden. Det kan f.eks. være, at en organisation får trykt et læserbrev i en af de store aviser, der skaber en debat, som politikerne tager op, hvilket i sidste ende fører til et politisk udspil.

Hvis interesseorganisationer får adgang til en arena ved at udveksle insider- og outsiderressourcer med gatekeepere, betyder det, at organisationers adgang vil variere på tværs af arenaer, da der er forskel på, hvilke typer af ressourcer en organisation besidder (Binderkrantz et al. 2015).

Inden at den anden tilgang til ressourcer præsenteres, så er det vigtigt at gøre opmærksom på en af de problemstillinger, der eventuelt kan være ved at arbejde med insider- og outsiderressourcer på erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet. Når f.eks. Binderkrantz et al. (2014) undersøger alle interesseorganisationer i Danmark, så giver det mening, at der både er organisationerne, der overvejende har insiderressourcer og andre der overvejende har outsiderressourcer. Spørgsmålet er om det samme gælder, når det er så specifikt et område som ungdomsuddannelserne, der analyseres. Ifølge den teoretiske tilgang er det hovedsageligt de ideelle organisationer, der har mange outsiderressourcer og derfor gode muligheder for at komme i medierne samt (til dels) få adgang til Folketingsarenaen (Binderkrantz et al., 2014). På erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet kan det være svært at se, hvilke ideelle organisationer, der findes. Der kan være nogle, der har en specifik interesse f.eks. Kræftens Bekæmpelse, der arbejder med den problemstilling, at særligt unge på erhvervsuddannelserne ryger, men det er begrænset, hvilke ideelle organisationer, der kan forestilles at have en større aktie i ungdomsuddannelserne. Betyder det så, at

interesseorganisationer på ungdomsuddannelsesområdet ikke kommer i medierne, eller er der også er andre forhold, der spiller ind? Det vil blive belyst yderligere i analysen.

Den anden tilgang bygger på, at det ofte er de samme interesseorganisationer, der har adgang til alle arenaer. Det kan forklares ud fra to perspektiver: 1) At økonomi og medarbejdere, der er ansat som professionelle lobbyister, er afgørende for organisationens adgang (Binderkrantz, 2005; Eising, 2007) og 2) At der er en spill-over effekt mellem arenaer (Bennet 1990).

Grunden til at de generelle ressourcer, ifølge denne tilgang, spiller så stor en rolle er, at gatekeepere er travle mennesker, der har behov for, at organisationerne er i stand til at kommunikere hurtigt og professionelt – og hele tiden er opdaterede på den politiske virkelighed. Det er uanset, om det er embedsmænd eller journalister. Dette perspektiv underbygges af, at der er lavet undersøgelser, der viser, at jo flere økonomiske ressourcer og professionelle lobbyister en interesseorganisation har, jo større adgang har den til alle arenaer (Binderkrantz et al., 2015). En anden faktor indenfor dette perspektiv er, at der ses en spill-over effekt mellem arenaer. Det betyder, at hvis en organisation har stor adgang til en arena, så er der høj sandsynlighed for, at den også får stor adgang til de andre arenaer. De organisationer der har adgang til beslutningstagerne, sidder inde med en nyhedsværdi, der er interessant for journalister (Thrall 2006). Omvendt, hvis en organisation har stor adgang til medierne, så kan den være interessant for politikerne, der gerne vil have opmærksomhed (Berkhout, 2015). Har organisationen stor adgang til Folketinget, er forvaltningen interesseret i den, fordi de vil vide, hvad politikerne mener (Binderkrantz et al., 2015). På den måde skaber adgang til en arena også adgang til andre arenaer, hvilket i sidste ende betyder, at det vil være de samme organisationer, der dominerer på alle arenaer. Afslutningsvis skal det nævnes, at ifølge denne tilgang, så betyder medlemstal også noget. Hvis en organisation har mange medlemmer, der repræsenterer store samfundsgrupper, så får organisationens stemme øget tyngde og det giver øget magt (Binderkrantz et al., 2014).

Binderkrantz et al. (2014) har undersøgt sammenhængen mellem interesseorganisationers ressourcer og deres adgang til de politiske arenaer. Her viser det sig, at der er støtte til argumentet om, at forskellige ressourcer er vigtige på forskellige arenaer. De interesseorganisationer der i særlig høj grad har vist sig at have adgang til forvaltningsarenaen er fagforeninger, erhvervsorganisationer og til dels institutionelle organisationer, der kan bidrage med viden om regulering og lovgivning. Omvendt står identitets- og ideelle organisationer, der har flere outsiderressourcer, stærkere i medierne. På folketingsarenaen er billedet mere blandet, hvilket støtter antagelsen om, at politikere både har behov for insider- og outsiderressourcer. Undersøgelsen bekræfter også, at der er en vis spill-over effekt (Binderkrantz et al., 2014). I forhold til

de generelle ressourcer, så viser undersøgelsen, at særligt størrelsen på sekretariatet er vigtig for at få adgang til alle politiske arenaer.

Ovenstående viser resultaterne af en undersøgelse, hvor alle danske interesseorganisationer på samtlige politikområder er blevet analyseret. Som nævnt tidligere forventes det ikke, at alle typer af organisationer er aktive i forhold til ungdomsuddannelserne, og derfor kan billedet højst sandsynlig ikke overføres direkte til erhverv- og gymnasieområdet. Det er f.eks. ikke oplagt, at ideelle organisationer er meget aktive. Desuden er der organisationer, der er mere oplagte i forhold til at spille en rolle på det ene område sammenlignet med det andet. Det drejer sig f.eks. om erhvervsorganisationer på erhvervsuddannelsesområdet og institutionelle organisationer på gymnasieområdet. Dette vil blive belyst yderligere i det følgende afsnit.

2.5 Korporatisme, pluralisme og ungdomsuddannelserne

Efter at have defineret interesseorganisationer og arenaer, de strategier organisationer kan benytte til at opnå adgang til arenaerne og de ressourcer, som de kan besidde, er det tid til at se på de to klassiske, deskriptive teorier, der handler om interesseorganisationers adgang til og indflydelse på politik: Korporatisme og pluralisme. I problemformuleringen spørges der til i hvilket omfang disse teorier kan forklare interesseorganisationer på gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdets muligheder for at opnå adgang til forvaltning, Folketinget og medierne – med fokus på DEG og DG. I dette afsnit vil det derfor blive klargjort, hvad teorierne går ud på og derefter vil den udvikling, der har været i interesseorganisationers rolle, blive diskuteret i forhold til gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet. Dette er vigtigt for til sidst at kunne opstille en forventning til, hvordan henholdsvis DEG og DGs adgang til de politiske arenaer ser ud.

Korporatisme og pluralisme er ikke til at komme udenom i arbejdet med interesseorganisationer. Pluralismen har rødder i den amerikanske forskning, mens korporatismen hovedsageligt har præget forskningen i Europa (Binderkrantz et al., 2014). I Danmark har særligt Peter Munk Christiansen sammen med en række andre forskere skrevet om interessevaretagelse. Se f.eks. Christiansen og Rommetvedt (1999), Christiansen og Nørgaard (2003a), Christiansen og Nørgaard (2004), Binderkrantz og Christiansen (2015) eller Christiansen, Mach, & Varone (2018).

Det pluralistiske perspektiv lægger vægt på, at magten mellem interesseorganisationer er spredt og som et resultat heraf, kan alle organisationer derfor ligeværdigt få indflydelse på den politiske udvikling. Det betyder også, at ingen organisationer har privilegeret adgang til nogle af arenaerne, og derfor skal de i høj grad selv skal tage initiativ, hvis de vil i kontakt med forvaltningen eller politikerne (Christiansen og

Nørgaard, 2003a). Pluralisterne har en overvejende positiv indstilling til interesseorganisationerne og mener, at de afspejler befolkningens interesser, hvor alle har lige god mulighed for at blive hørt (Binderkrantz et al., 2014). Pluralisterne stod særligt stærkt i USA først i 1900-tallet. Teorien blev senere kritiseret af forskere indenfor korporatismen, der påpegede, at bestemte organisationer har en privilegeret og formaliseret adgang til forvaltningen, hvor de inviteres til at deltage i institutionaliserede grupper f.eks. kommissioner, udvalg eller råd (Binderkrantz og Christiansen, 2015). Historisk har det særligt været interesseorganisationer, der repræsenterer specifikke, veldefinerede og afgrænsede dele af samfundet, typisk relateret til arbejdsmarkedet og industrien (Binderkrantz og Christiansen, 2015). Det drejer sig særligt om fagforeninger, erhvervs- og institutionelle organisationer (Binderkrantz et al., 2014).

Klassiske eksempler på korporatisme er, når udvalgte interesseorganisationer deltager i kommissioner, råd eller nævn, som enten arbejder med beslutningsforberedende arbejde, lovgivning eller implementering. Hvis organisationer varetager administration af offentlige regler, er det også et stærkt tegn på korporatisme. Det behøves dog ikke at være så formaliseret som f.eks. et råd. Det kan også være, når der er nogle underliggende normer om, hvilke organisationer der altid skal inddrages på bestemte områder (Christiansen og Nørgaard, 2004).

Tegn på pluralisme er brede høringer af alle interesserede organisationer og ingen faste normer for, hvilke der inddrages. Dermed er der ikke interesseorganisationer, der er særligt privilegerede og variationen i organisationstyper, der har adgang til arenaerne, er større end et område, der er præget af korporatisme. På et område med stærk pluralisme, er det udelukkende interesseorganisationerne selv, der skal tage initiativ til kontakten med politikere og embedsmænd (Christiansen og Nørgaard, 2004).

Det er muligt at skelne mellem to former for korporatisme: *Rutinekorporatisme* og *peak korporatisme*. Rutinekorporatisme dækker over forvaltningens rutinemæssige inddragelse af interesseorganisationer i forberedelsen og udformningen af politik (Arter, 1999). Det følger den forståelse af korporatisme, som blev beskrevet ovenfor, hvor der er privilegerede organisationer, der inddrages i forberedelsen, udviklingen og implementeringen af politik. Rutinekorporatisme står i kontrast til peak korporatisme, der refererer til de store trepartsforhandlinger mellem regeringen, fagbevægelsen og arbejdsgiverne (Vesa, Kantola, & Binderkrantz, 2018). Trepartsforhandlinger er en del af den danske model, hvor arbejdsmarkedets parter løser problemstillinger på det danske arbejdsmarked (Regeringen, 2017). Da trepartsforhandlinger ikke er udbredt på ungdomsuddannelsesområdet og da det er interesseorganisationers (DEG og DGs) løbende adgang til arenaerne, der er særligt interessant, vil det være rutinekorporatisme, der behandles i dette speciale.

Folketinget blev, da korporatismen var på sit højeste i 1970'erne, ikke anset for at være en særlig vigtig arena. Her var det forvaltningen, der blev ubetinget højest prioriteret af interesseorganisationerne (På den ene side går resultaterne imod Bukstis undersøgelse fra 1984, der viste, at interesseorganisationer mente, at kontakten til Folketinget var ubetydelig sammenlignet med kontakten til forvaltningen (Buksti, 1984). En af grundene til at folketingsarenaen ikke blev anset som vigtig kan være, at embedsmændene og ministeren træffer mange beslutninger inden, at et lovforslag rammer Folketinget. Hvis en organisation skal have indflydelse på et tidligt stadie, måske imens et udspil udformes, er det forvaltningen, den skal have adgang til (Binderkrantz, 2003). Som Christiansen og Nørgaard (2004) skriver, så har organisationerne vurderet, at det er gennem forvaltningen, at de kunne opnå størst indflydelse på lovgivningens udformning og administration. Desuden møder organisationer en viden og ekspertise hos forvaltningen, som ikke alle folketingsmedlemmer er i besiddelse af (Christiansen og Nørgaard, 2014). Omvendt kan deres lave adgang til folketingsarenaen også handle om, at det måske var og er sværere at få adgang til Folketinget end forvaltningen.

Siden 1970'erne er der sket en markant udvikling, og det er en udbredt forståelse indenfor forskningen af interesseorganisationer, at korporatismen i Danmark er blevet mindsket til fordel for øget pluralisme igennem de seneste 45 år (Christiansen og Rommetvedt, 1999; Öberg et al., 2011; Binderkrantz og Christiansen, 2015). Når det er undersøgt, hvordan korporatismen i Danmark står til, har forskerne hovedsageligt kigget på antallet af ministeriernes udvalg, råd og kommissioner med interesseorganisationer som medlemmer. Undersøgelserne viser overvejende, at kontakten mellem forvaltningen og interesseorganisationerne er svækket siden 1970'erne, hvor korporatismen var på sit højeste. På baggrund af denne udvikling tegnes der et billede af, at der sket en bevægelse fra korporatisme mod pluralisme (Binderkrantz og Christiansen, 2015). Udviklingen har haft betydning for, at folketings- og mediearenaen ikke er ligeså underprioriterede som tidligere. Når organisationer ikke længere er tæt knyttet til forvaltningen, så må de i højere grad kigge mod andre arenaer, hvilket betyder øget prioritering af folketings- og mediearenaen (Binderkrantz et al., 2014).

På trods af at flertallet af forskere peger på, at der er sket en udvikling væk fra korporatisme, så har de samme forskere også peget på, at udviklingen ikke nødvendigvis skal opfattes som, at der slet ikke er korporatisme tilbage i Danmark. De mener nærmere, at der eksisterer en form for *privilegeret pluralisme* (Binderkrantz et al., 2014) eller *moderne korporatisme* (Binderkrantz og Christiansen, 2015). Privilegeret pluralisme dækker over en tilstand, hvor flere typer af organisationer har fået større adgang til de politiske arenaer, men hvor det stadigvæk er få organisationer, der spiller den dominerende rolle (Binderkrantz et al., 2014). Med moderne korporatisme skal det forstås, at der er færre kommissioner i dag end for 45 år

siden, men at flere interesseorganisationer inddrages i dem der er, samt at variationen i organisationstyper er større. Mønstrene er dog stadigvæk meget ulige, da få organisationer er dominerende (Binderkrantz og Christiansen, 2015). Ovenstående modificerer debatten om korporatisme og pluralisme samt peger på, at der ikke kun eksisterer de to yderpunkter, men at et samfund eller politikområde i ligeså høj grad kan være præget af en kombination af de to teorier.

Hvis vi ser på erhvervsuddannelsesområdet, så virker det til at være præget af korporatisme – dette på trods af den udvikling, der er set i Danmark mod øget pluralisme.

En elev på en erhvervsuddannelse bliver uddannet til at kunne varetage et erhverv – til at blive frisør, klejnsmed eller en af de 100 andre mulige uddannelser, der findes (Uddannelsesguiden 2019a). En stor del af uddannelserne foregår i praktik i en privat virksomhed eller på en af statens mange arbejdspladser (UVM7). Koudahl (2005) beskriver, hvordan virksomhederne altid har spillet hovedrollen i at uddanne unge, der vælger de håndværksmæssige fag. I 1930 blev ”De faglige udvalg” oprettet. Medlemmerne var svende og mestre, og deres opgave var at kontrollere praktikvirksomhederne (Koudahl, 2005). Udvalgene eksisterer stadigvæk i dag og består af arbejdsmarkedsorganisationer. De bestemmer f.eks. uddannelsernes varighed, struktur og indhold. Desuden er det dem, der godkender og afviser praktikvirksomheder (UVM4, 2018). De faglige udvalg er faste og består af interessenter, der i det daglige varetager administrationen af offentlige regler. Det er et stærkt tegn på korporatisme. Det samme er det, at organisationer er knyttet til forvaltningen i faste udvalg, og har været det igennem næsten 100 år. Samtidig er erhvervsuddannelserne skabt af en tidlig udgave af arbejdsmarkedsorganisationerne, hvor arbejdsgivere gik sammen om at udlære næste generation. Det må forventes at have formet uddannelserne – og stadigvæk gør det.

De gymnasiale uddannelser har en helt anderledes historie end erhvervsuddannelserne, og her virker det ikke til, at korporatismen på samme måde har skabt rammerne for interesseorganisationer på området. Det moderne gymnasie blev etableret i 1850 på grundlaget af de klassiske latinskoler og var oprindeligt kun for en meget lille gruppe af elever (Haue, 2013). I modsætning til erhvervsuddannelserne har de gymnasiale uddannelser altid været styret politisk, og problemstillingerne har særligt handlet om indholdet i uddannelserne. Både i forhold til hvad eleverne skal lære, men også hvordan de skal lære det. I 1970’erne, da flere begyndte at tage en gymnasial uddannelse, startede kampene om gymnasiets fremtid. De blev udkæmpet mellem det borgerlige Danmark og det venstreorienterede Danmark (Haue, 2013).

Der er ikke noget, der peger mod, at gymnasieområdet på samme måde som erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme. For det første er uddannelserne i højere grad skabt af staten. For det andet

har de altid været, og er stadigvæk, administreret fra politisk hold. Det vil sige, at der ikke er udvalg bestående af interesseorganisationer, der administrerer uddannelserne på samme måde som tilfældet er med erhvervsuddannelserne. Derfor må det også forventes, at interesseorganisationer selv i højere grad skal tage initiativ, når de ønsker at komme i kontakt med forvaltningen.

Hvis korporatisme og pluralisme ses som to yderpunkter på en lige linje, og det er muligt at placere erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet på den linje, så er forventningen, at erhvervsuddannelsesområdet ligger længere over mod korporatisme end gymnasieområdet, der omvendt ligger længere over mod pluralisme. Det har betydning for, hvilke arenaer organisationerne på de to områder må forventes at have størst adgang til. I næste afsnit vil der blive opstillet en forventning til, hvilke politiske arenaer DEG på erhvervsuddannelsesområdet og DG på gymnasieområdet har størst adgang til.

2.5.1 Forventning: DEG og DGs adgang til de politiske arenaer

I forrige afsnit blev forskellige grunde til, at erhvervsuddannelsesområdet i højere grad end gymnasieområdet forventes at være præget af korporatisme, fremlagt. Dette vil blive undersøgt nærmere i analysen, men på baggrund af eksisterende viden, er det muligt at opstille en forventning om, hvilken adgang DEG og DG har til de tre politiske arenaer forvaltningen, Folketinget og medierne.

Er erhvervsuddannelsesområdet præget af korporatisme, er forventningen, at DEG arbejder indenfor rammer, der, hvis DEG udnytter dem, kan give organisationen privilegeret adgang til forvaltningen. Hvis gymnasieområde, som forventet, er præget af pluralisme, har DG ikke de samme muligheder for at opnå adgang til forvaltningen, da det betyder, at der ikke er særligt privilegerede organisationer, og at alle organisationer på lige fod skal kæmpe for at opnå adgang til arenaen.

Da korporatismen var på sit højeste, var forvaltningsarenaen den absolut vigtigste arena for interesseorganisationer (Buksti, 1984). De organisationer, der havde privilegeret adgang til forvaltningen, prioriterede derfor ikke folketings- eller mediearenaen. Formår DEG at udnytte sine muligheder for at skabe en tæt tilknytning til forvaltningen, så er forventningen derfor, at DEG ikke prioriterer folketings- samt mediearenaen. Det vil DG omvendt gøre, hvis ikke organisationen har mulighed for at skabe en tæt kontakt til forvaltningen på grund af de rammer, pluralismen sætter.

For at opsummere, så forventes det, at DEG har størst adgang til forvaltningsarenaen, hvorimod DG har størst adgang til folketings- og mediearenaen.

3. Metode: Et komparativt casestudie

Efter at have forklaret og diskuteret specialets teoretiske fundament, er det tid til at præsentere de metodiske overvejelser. Det drejer sig både om, hvilket undersøgelsesdesign der kan skabe de bedste forudsætninger for at kunne svare på problemformuleringen, de mere praktiske overvejelser i forbindelse med indsamling af empiri. Afslutningsvis vil metodernes reliabilitet, validitet og specialets generaliserbarhed vurderes. Samlet set er formålet at skabe gennemsigtighed omkring de valg, der er truffet, for på den måde at skabe det bedst mulige grundlag for videre analyse.

3.1 Valg af erhvervsuddannelsesområdet og gymnasieområdet som cases

Specialet kan ses som et komparativt studie af erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet, hvor de to områder udgør det, der kan betegnes most *similar cases – different outcome* (Berg-Schlosser og De Meur, 2012). Det gode ved sådan et studie er, at det er muligt undersøge to cases, der på de fleste parametre er ens, men hvor der er en forskel, der forventes af kunne forklare, hvorfor *outcome* er forskelligt. Det giver mening i forhold til specialet, hvor formålet er at undersøge, om korporatisme og pluralisme kan forklare variationer i organisationers mulighed for at opnå adgang til de politiske arenaer.

Erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet er valgt, fordi de er to meget ens områder, hvor det forventes, at forskellen i, om korporatisme eller pluralisme præger områderne, kan forklare *outcome* (DEG og DGs adgang til arenaerne). Som Przeworski og Teune (1970) skriver: “[...] based on a belief that a number of theoretically significant differences will be found among similar systems and that these differences can be used in explanation” (Przeworski og Teune, 1970: 39). Det er ikke muligt at finde to cases, der er helt ens på alle områder med undtagelse af det, der forventes at kunne forklare de varierende *outcomes*, men findes der to cases, der er så ens som muligt, er der trods alt mange andre forklaringsmuligheder, der kan ekskluderes (Berg-Schlosser og De Meur, 2012). Det er udgangspunktet for den videre undersøgelse.

Erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser bærer mange fællestræk, der taler for, at interesseorganisationers rolle på områderne er de samme:

- Det er begge ungdomsuddannelser, der varer mellem to og seks år (Uddannelsesguiden 2019a; 2019b)
- De er organiseret i samme ministerie, Børne- og Undervisningsministeriet (UVM1, 2019)
- De er underlagt den samme minister (UVM2, 2019)
- De er i departementet organiseret i samme afdeling, Afdelingen for Gymnasier, Erhvervs- og Voksenuddannelser, hvor der er ansat ca. 30 mennesker (UVM3, 2019)

På trods af alle disse ligheder er forventningen, at erhvervsuddannelsesområdet i højere grad end gymnasieområdet er præget af korporatisme, hvilket jævnfør teoriafsnittet skaber forskellige muligheder for interesseorganisationer i forhold til at få adgang til arenaerne.

For at kunne undersøge, om forventningen passer på de to områder, er der udvalgt to organisationer som repræsentanter for hver deres område: Danske Erhvervsskoler- og Gymnasie (DEG) og Danske Gymnasier (DG). De er begge de to største organisationer på hver deres område, og de repræsenterer henholdsvis erhvervsskolerne og de almene gymnasiale uddannelser (Danske Gymnasier, 2019a; DEG, 2019a). På erhvervsuddannelsesområdet er der også en organisation for landbrugsskoler (Danske Landbrugsskoler, 2019) og en for SOSU-skoler (Danske SOSU-skoler, 2019), men det er mindre organisationer, der repræsenterer meget specifikke dele af institutionsbilledet. DEG og DG er desuden organisationer, der udelukkende arbejder med erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet og ikke meget andet som f.eks. arbejdsmarkedets organisationer, organisationer for videregående uddannelser eller nogle af lærerorganisationerne.

I stedet for at sammenligne DEG og DG, så kunne en mulighed også være at sammenligne elevorganisationerne, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning og Erhvervsskolernes ElevOrganisation. Valget er ikke faldet på dem, fordi det er organisationer, hvor der er stor udskiftning af formænd og bestyrelser, da de består af elever på ungdomsuddannelserne. Det har heller ikke været oplagt at sammenligne lærerorganisationerne, da erhvervsuddannelseslærerne ikke kun er repræsenteret i en organisation, men både i Uddannelsesforbundet og Danmarks Lærerforening, hvor de er repræsenteret sammen med andre faggrupper. Det er modsat gymnasielærerne, der repræsenteres af GL.

DEG og DG har begge en formand, et professionelt sekretariat, de samme typer af medlemmer og selvom de har forskellige interesser, så bevæger de sig indenfor det samme felt, ungdomsuddannelserne. Derfor vurderes de at være to meget ens organisationer på henholdsvis gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet, men det forventes samtidig, at har forskellig adgang til arenaerne på grund af de rammer korporatisme og pluralisme sætter.

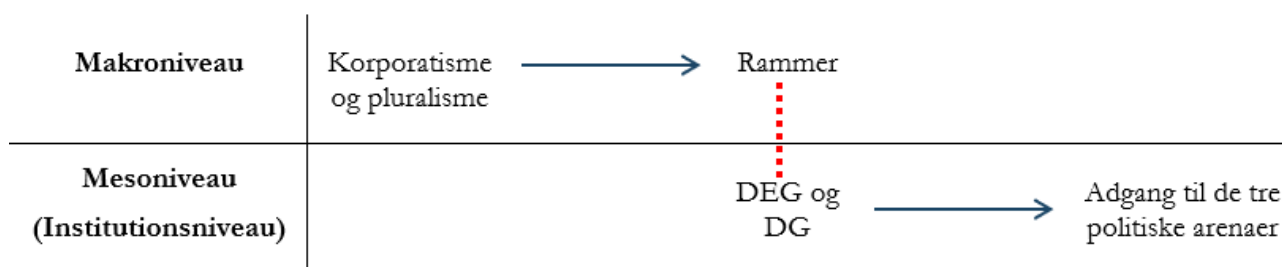
Der indsamles ikke kun data om DEG og DG, men alle interesseorganisationer der viser sig at have interesse i de to områder, da det både kan være med til at forklare DEG og DGs adgang, samtidig med det kan give et billede af, om områderne som forventet er præget af korporatisme eller pluralisme eller om det ikke er tilfældet.

3.2 Undersøgelingsdesign

Formålet med dette afsnit er at introducere den data, der benyttes til at besvare problemformuleringen.

Den problemformulering der arbejdes ud fra i specialet lyder: *I hvilket omfang kan korporatisme og pluralisme forklare interesseorganisationers muligheder for at opnå adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne på henholdsvis erhvervsuddannelsesområdet og gymnasieområdet?* Figur 2 illustrerer de led, der er i problemformuleringen og som skal undersøges.

Figur 2: Dele i specialets problemformulering

Egen figur

I figur 2 illustreres det, hvordan der er to niveauer i problemformuleringen. Korporatisme og pluralisme, der skaber nogle rammer på makroniveau, hvilket former DEG og DGs muligheder for at opnå adgang til de politiske arenaer på mesoniveau.

For at besvare problemformuleringen skal det undersøges, om gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet har korporative eller pluralistisk træk, og hvilke rammer det sætter for organisationernes handlen på områderne. Desuden skal det undersøges, hvordan organisationerne udnytter deres muligheder – og hvilken adgang de har til arenaerne.

Specialet bygger på en kombination af kvantitative og kvalitative data. Førstnævnte benyttes hovedsageligt til at undersøge organisationernes adgang til arenaerne, hvor sidstnævnte hovedsageligt benyttes til at belyse, hvorvidt gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme eller pluralisme og hvordan organisationerne udnytter dette.

I tabel 3 er der lavet et overblik over, hvordan undersøgelsesdesignet er bygget op. I venstre kolonne ses spørgsmålet, der skal besvares. I midterste kolonne hvilken empiri, der skal benyttes til at besvare spørgsmålet og i højre kolonne hvilken teori, der benyttes.

Tabel 3: Undersøgelingsdesign for specialet

Spørgsmål	Indikatorer	Empiri	Teori
Hvad er DEG og DGs adgang til forvaltningsarenaen	<ul style="list-style-type: none"> • Høringssvar • Medlemskab af råd, nævn og udvalg 	Kvantitativt data	Denne del er udelukkende empirisk fundet
Hvad er DEG og DGs adgang til folketingsarenaen?	<ul style="list-style-type: none"> • Breve til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg • Deputationer i Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg 	Kvantitativt data	Denne del er udelukkende empirisk fundet
Hvad er DEG og DGs adgang til mediearenaen?	<ul style="list-style-type: none"> • Optrædere i medierne 	Kvantitativt data	Denne del er udelukkende empirisk fundet
Er gymnasieområdet præget af pluralisme og erhvervsuddannelsesområdet af korporatisme som forventet?	<ul style="list-style-type: none"> • Medlemskab af råd, nævn og udvalg • Brede eller smalle høringer • Variation i typer af organisationer, der har adgang til arenaer • Privilegeret adgang • Prioritering af arenaerne 	Kvantitativt og kvalitativt data	Korporatisme og pluralisme
Hvordan udnytter DEG og DG deres muligheder for adgang?	<ul style="list-style-type: none"> • DEG og DGs mål • DEG og DGs prioriteringer • DEG og DGs strategier • DEG og DGs ressourcer 	Kvalitativt data	Mål, strategier og ressourcer

Som det ses i tabellen, så er strategien at bruge de kvantitative data til svare på, om det er DEG eller DG, der har størst adgang til arenaerne. Til at måle om korporatisme eller pluralisme præger erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet, benyttes der også kvantitative data, men i kombination med den kvalitative data. Desuden skal den kvalitative data være med til at belyse om og hvordan, DEG og DG udnytter deres muligheder for at opnå adgang til arenaerne.

I en undersøgelse med to forskellige metoder er det vigtigt at være opmærksom på, hvordan de benyttes tidsmæssigt i forhold til hinanden (Johnson & Onwuegbuzie, 2007). De kvantitative data blev indsamlet

først, hvorefter interviewene med DEG og DG samt kontorcheferne i Børne- og Undervisningsministeriet blev afholdt. De kvantitative og kvalitative data måler ikke det samme, og formålet er derfor ikke, at de skal kunne validere hinanden. Det er derimod formålet, at de skal supplere hinanden for at opnå den størst mulige forståelse af feltet. I forhold til måling af korporatisme og pluralisme, hvor der både benyttes kvantitative og kvalitative indikatorer, vil der blive lagt størst vægt på den kvantitative data. Det sker fordi det vurderes, at der kan være nogle udfordringer ved at undersøge om et område er præget af korporatisme eller pluralisme på baggrund af interviewene. Det vil blive uddybet senere i afsnit 3.4.

I de følgende afsnit vil undersøgelsesdesignet blive uddybet. Først vil det blive forklaret, hvordan adgang til forvaltnings-, folketings- og mediearenaen måles, hvorefter det beskrives, hvordan teorierne korporatisme og pluralisme måles. I denne forbindelse vil det også handle om, hvordan interviewene kan belyse DEG og DG måder at udnytte deres muligheder for at opnå adgang. Afslutningsvis vil metodernes validitet, rehabiliter og specialets generaliserbarhed blive vurderet.

3.3 Måling af interesseorganisationers tilstedeværelse på de politiske arenaer

I dette afsnit gennemgås de tre arenaer en efter en. Først beskrives det, hvad der er udvalgt til at måle organisationers adgang og derefter beskrives det, hvorledes indsamlingen konkret er foregået.

3.3.1 Måling af adgang til forvaltningen

Tilstedeværelse på forvaltningsarenaen måles ved at se på to ting. For det første hvilke organisationer der sender hørings svar og for det andet hvilke råd, nævn og udvalg, der eksisterer - og hvilke organisationer, der er medlemmer af disse.

Hørings svar er valgt, fordi det er en væsentlig adgangsmulighed for interesseorganisationer (Binderkrantz et al., 2014). Grunden til det er, at organisationerne er blevet spurgt af ministeriet, om de ønsker at sende et svar. Når ministeriet modtager svaret, er de forpligtigede til at tage stilling til det, om ikke andet så i forbindelse med, at der skal udformes et høringsnotat. Årsagen til at det er vigtigt at analysere råd, nævn og udvalg er, at det gennem mange år har været en udbredt metode til at undersøge interesseorganisationernes tilknytning til forvaltningen. Det er særligt sket i arbejdet med at undersøge udviklingen i korporatisme, se f.eks. Helander (1979), Christiansen og Nørgaard (2003a) eller Binderkrantz og Christiansen (2015).

Hørings svar

Alle hørings svar fra organisationer der er blevet lagt op på høringsportalen.dk på Børne- og Undervisningsministeriets område mellem 2005 og 2015 + i 2018, er blevet gennemgået og sorteret efter, om de hørte under erhvervsuddannelses- eller gymnasieområdet. Fordi det ikke er lovpligtigt at offentliggøre

høringssvar, har det ikke været alle, der har været tilgængelige, hvilket udfordrer resultaternes gyldighed. På den anden side er der registreret 302 høringssvar, hvilket væsentlig mængde, der gør det muligt at kunne konkludere resultaterne.

De indsamlede høringssvar betragtes som en stikprøve, der kan give et estimat over egenskaberne i populationen (populationen = alle høringssvar). Målet er, at stikprøven skal være repræsentativ og for at være det, er der særligt to ting, der er vigtige at være opmærksom på. 1) Størrelsen på stikprøven og 2) Tilfældig udvælgelse (Madsen, 2015). I forhold til størrelsen på stikprøven, så er alle tilgængelige høringssvar indsamlet. Det vides ikke, hvor mange høringssvar, der i alt er sendt i perioden. Det har det ikke været muligt at lave en tilfældig udvælgelse, da det er embedsmændene, der har valgt, om de vil ligge høringssvarene op og derfor er det i princippet dem, der har skabt stikprøven. Udfordringen er, at det øger risikoen for systematiske fejl f.eks. at der konsekvent er høringssvar på bestemte områder, der ikke er lagt op (Madsen, 2015). På trods af dette er det vigtigt at huske på, at dataene er indsamlet over en 11-årig periode, hvor mange forskellige embedsmænd har været ind over, hvilket øger tilfældigheden af høringssvarene.

Alle interesseorganisationer, der har indsendt høringssvar, er blevet registreret og inddelt efter type.

Råd, navn og udvalg

Oplysningerne om råd, navn og udvalg kommer fra Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside samt to oversigter tilsendt fra ministeriet. Oversigterne er: 1. Råd der rådgiver Undervisningsministeren i 2018 og 2. Eksisterende råd, centre, udvalg mv. i 2016 (Bilag 4; 5). Hjemmesiden og de to oversigter er blevet sammenholdt for at kunne lave en retvisende og aktuel liste. Fordi der ikke eksisterer én samlet liste, er der er risiko for, at et råd, navn eller udvalg er blevet overset eller, at en medlemsliste ikke er blevet opdateret.

3.3.2 Måling af adgang til Folketinget

I specialet benyttes breve og deputationer som indikatorer på interesseorganisationers adgang til folketingsarenaen. Som beskrevet i teori afsnittet, så kontrolleres adgang af gatekeeperne og ikke organisationerne. Det vil sige, at gatekeeperne skal ”lukke organisationerne ind” (Binderkrantz og Helboe, 2017). Det er en udfordring i forhold til breve, da der kan argumenteres for, at de viser, at en organisation har forsøgt at opnå adgang, ikke at den rent faktisk har adgang, da et brev ikke nødvendigvis skaber en dialog mellem organisation og politikerne. Argumentet for alligevel at bruge breve som indikator på adgang er, at udvalgene er vigtige institutioner i det danske Folketing og at organisationernes breve ”[...] kan sætte dagsorden for udvalgenes og potentielt også Folketingssalens debatter, hvis et medlem vælger at stille

spørgsmål foranlediget af et brev fra en organisation.” (Binderkrantz et al., 2014). Desuden er det svært at finde andre metoder til systematiseret at måle organisationers adgang. Ud over breve benyttes deputationer også som en indikator på adgang. Her undersøges det, hvilke interesseorganisationer der har deltaget i deputationer¹ i Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg på erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet. I deputation mødes organisationerne med udvalgets medlemmer og har her mulighed for at fremlægge deres sag.

Breve og deputationer giver indblik i interesseorganisationers formaliserede kontakt til Folketinget (Binderkrantz et al., 2014).

Breve

På Folketingets hjemmeside er der adgang til alle de breve, der er blevet sendt til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg. Brevene sendt i 2005, 2010, 2015 og 2018 indenfor erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet er blevet gennemgået og de interesseorganisationer, der har indsendt et eller flere brev, er blevet registreret i og inddelt efter type.

Deputationer

På Folketingets hjemmeside er der adgang til Børne- og Undervisningsudvalgets kalender. Her har det været muligt at finde oplysninger om, hvilke deputationer der har været afholdt med interesseorganisationer siden slutningen af 2016. Alle organisationer er blevet registreret og inddelt efter type. Desværre har det ikke været muligt at få adgang til oplysninger før 2016.

Formel vs. uformel adgang til forvaltnings- og folketingsarenaen

Høringssvar samt organisationers medlemskab af råd, nævn og udvalg viser i begge tilfælde interesseorganisationers formelle adgang til forvaltningsarenaen. Både i forhold til folketings- og forvaltningsarenaen havde det været optimalt også at have data, der viser den uformelle adgang. Det kunne f.eks. være møder eller mailkorrespondancer med folketingspolitikere og embedsmænd. I forhold til politikere er der ingen regler for, at disse ting skal registreres, eller at der skal være adgang til dem, hvilket gør, at det stort set er umuligt at få et systematiseret indblik i disse oplysninger (Binderkrantz et al., 2014). I forhold til embedsmændene er der andre muligheder for at søge indsigt. På trods af at det ville være optimalt, hvis der var oplysninger om organisationers uformelle adgang til forvaltnings- og folketingsarenaen, så ville det have krævet for mange ressourcer at samle denne data i forhold til, hvad de vurderes at kunne bidrage med.

¹ Borgere, foreninger og lignende kan møde op i et folketingsudvalg i deputation. Her har de 15 minutter til at fortælle om deres holdning til f.eks. et af de emner eller forslag, udvalget arbejder med (Folketinget, 2019).

3.3.3 Måling af adgang til medierne

Interesseorganisationers adgang til mediearenaen måles ved at undersøge, hvilke organisationer der optræder i Jyllands-Posten og Politiken i 2005, 2010, 2015 og 2018. Det har ikke været muligt at undersøge alle medier, men ovenstående er Danmarks mest læste morgenaviser (Obitsø, 2019) og de repræsenterer politisk henholdsvis centrum-højre og centrum-venstre. Derfor vurderes de tilsammen at give et repræsentativt billede af de organisationer, der har adgang til medierne.

Ved hjælp af søgefunktionen i Infomedia har det været muligt at få adgang til alle artikler i de trykte aviser i de nævnte årstal. De trykte aviser er valgt, fordi det har været et mere stabilt medie end en netavis, hvor der er sket en markant udvikling de seneste 15 år. De trykte aviser kan derfor nemmere sammenlignes igennem perioden. Der er udført en stikprøve, hvor der er indsamlet 864 artikler. For at sikre en repræsentativ undersøgelse er udvælgelsen af artiklerne udført tilfældigt. Det er for det første sket ved at udvælge fire søgeord, der er blevet benyttet gennem hele søgningen. For det andet er der lavet en meget systematisk søgning, hvor artikler ikke er blevet udvalgt på baggrund af overskrifter eller indholdsmæssige årsager, men på baggrund af kvantitative parametre, som bliver gennemgået under tabel 5.

For at finde de artikler, der handler om erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser, er der udført søgninger med to søgeord på erhvervsuddannelsesområdet og to tilsvarende søgeord på gymnasieområdet. Søgeordene kan ses i tabel 5.

Tabel 5: Søgeord

Erhvervsuddannelsesområdet	Gymnasieområdet
<ul style="list-style-type: none"> • Erhvervsuddannelse • Erhvervsskole 	<ul style="list-style-type: none"> • Gymnasial uddannelse • Gymnasium

Søgeordene er meget brede, så de ikke farver søgningen i en bestemt retning f.eks. efter særlige sager og på den måde favoriserer bestemte organisationer. Desuden er ordene valgt ud fra, at det er nogle, der både benyttes af Børne- og Undervisningsministeriet og i daglig tale. Fremgangsmåden har været som følger:

1. Der er foretaget søgninger med et søgeord ad gangen og en måned ad gangen.
2. For hver måned er de første tre resultater i Politiken og de første tre resultater i Jyllands-Posten blev gennemgået for at se, hvilke interesseorganisationer der blev nævnt, citeret eller på anden måde har optrådt.
3. Alle organisationer er registrerede. Eksempel: Søgeord: *Erhvervsuddannelse* – Måned: *Januar* – År: *2005*.

Søgningen fortsatte med alle søgeord i alle måneder og alle fire år. Det betyder, at der i alt er blevet gennemgået 864 artikler, 432 for hvert område.

I nogle artikler blev den samme organisation nævnt flere gange, men det har ikke betydning for resultatet, da organisationen kun blev registreret første gang, at den blev nævnt i artiklen. På samme måde som med forvaltningen og Folketinget er alle interesseorganisationer registreret efter type.

Tidsdimension i den kvantitative data

Som det beskrives i det ovenstående, er det så vidt muligt forsøgt at indsamle empiri i de samme år for, at det er muligt at sammenligne den. Da der er mange forskellige data, er tabel 4 opstillet for at skabe overblik.

Tabel 4: Empiri til måling af adgang

Forvaltningen	Folketinget	Medierne
<ul style="list-style-type: none"> • Høringssvar: 2005-2015, 2018 • Råd, nævn, udvalg: 2019 	<ul style="list-style-type: none"> • Breve: 2005, 2010, 2015 • Deputationer: 2016-2019 	<ul style="list-style-type: none"> • Tilstedeværelse i Politiken og JP: 2005, 2010, 2015, 2018.

Som tabel 4 viser, så har der været fokus på perioden mellem 2005 og 2015. Grunden til at 2005, 2010 og 2015 er valgt, er fordi, det er år, hvor der ikke er vedtaget nye politiske aftaler på erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet. Fordi det er områder, hvor der er stor bevågenhed, så har det dog ikke været muligt at finde år, hvor der ikke kort tid forinden eller efter er vedtaget en aftale eller reform. Desuden har det været en prioritet også at indsamle noget nyere data fra 2018 og 2019, da det giver mening i forhold til al den kvalitative data, interviewene, der er afholdt i foråret 2019.

Det er et ønske at kunne vise en tidsmæssig udvikling, da det kan give et klare billede af, om et område er præget af korporatisme eller pluralisme.

3.4 Forklaring af variationerne i DEG og DGs tilstedeværelse på arenaerne

For at kunne sige, at det er de forskellige rammer, korporatisme og pluralisme sætter, der forklarer variationerne i DEG og DGs adgang, så skal det først undersøges, om gymnasieområdet er præget af korporatisme og erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme, som forventet.

Der er indikatorer der kan pege på, om området er præget af korporatisme eller pluralisme:

1. Antal af råd, nævn og udvalg – og hvem der er medlemmer
2. Brede eller smalle høringer

3. Variation i typer af organisationer, der har adgang til de tre arenaer
4. Få interesseorganisationer med privilegeret adgang til forvaltningen eller mange organisationer, med lavere adgang til forvaltningen
5. Organisationers prioritering af arenaerne

De første tre punkter kan hovedsageligt belyses med udgangspunkt i den kvantitative data, hvorimod de sidste to punkter belyses med en kombination af kvantitative- og kvalitative data.

Om et område er præget af korporatisme eller pluralisme betyder forskellige rammer for interesseorganisationerne. Svaret på om DEG og DG udnytter disse rammer, skal findes i interviewene. Det, der i denne forbindelse er vigtigt at kigge efter, er:

- DEG og DGs mål
- DEG og DGs prioriteringer
- DEG og DGs strategier
- DEG og DGs ressourcer

Hvordan de kvantitative data er indsamlet, er beskrevet – undtagen høringslister, da de ikke viser adgang til arenaerne, men udelukkende er en indikator på, om området er præget af korporatisme og pluralisme. I det følgende vil det kort blive beskrevet, hvordan data om hørings svar er indsamlet. Derefter vil det blive forklaret, hvordan interviewene er blevet udført med henblik på at få viden om, hvorvidt områderne er præget af korporatisme eller pluralisme, samt hvordan DEG og DG udnytter dette ved hjælp af deres prioriteringer og strategier.

Høringslister

I 2005, 2010 og 2015 er der indsamlet de tilgængelige høringslister på de høringer, der har været afholdt på gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet. Det samlede antal organisationer, der er blevet hørt i de enkelte år, er blevet divideret med antal høringslister, hvilket viser, hvor mange organisationer, der i gennemsnit høres. En udfordring har været, at embedsmændene, ligesom det var tilfældet med hørings svar, ikke har pligt til at ligge høringslister op.

3.4.1 Indsamling af kvalitative data

Der er afholdt fire interviews. De første to var med pressechef for DEG samt Public Affairs ansvarlig for DG. De to sidste var med kontorchef for erhvervs- og voksenuddannelser samt kontorchef for gymnasieområdet, begge i Børne- og Undervisningsministeriets departement.

I tabel 6 gives der et overblik over, hvilke interviews, der er blevet afholdt.

Tabel 6: Overblik over interviewpersoner

Interviewpersoner	Ansvarsområde
Louise Bülow	Ansvarlig for public affairs og kommunikation, Danske Gymnasier (DG).
Dorte Skovgaard Wihre	Pressechef, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG).
Signe Tychsen Philip	Kontorchef for erhvervs- og voksenuddannelsesområdet i Center for Gymnasier, Erhvervs- og Voksenuddannelser, Børne- og Undervisningsministeriets departement.
Trine Frederiksen	Kontorchef for gymnasieområdet i Center for Gymnasier, Erhvervs- og Voksenuddannelser, Børne- og Undervisningsministeriets departement.

Kontorcheferne repræsenterer en ud af tre typer af gatekeepere, nemlig embedsmændene (forvaltningen). Der er der ikke interview med de to andre typer af gatekeepere, nemlig politikere (Folketinget) og journalister (medier). For at skabe balance og lige meget viden om alle områder, kan der argumenteres for, at der også burde være udført interviews med politikere og journalister. Det ville særligt være relevant med interviews med politikere, da det kunne kaste lys over den uformelle adgang, interesseorganisationer har til folketingsarenaen. Der kan dog argumenteres for, at andre metoder ville være mere oplagte til dette f.eks. en spørgeskemaundersøgelse.

Inden interviewene i det følgende vil blive gennemgået, skal min forforståelse som interviewperson vendes, da det er vigtigt for at forstå interviewenes kontekst. Først og fremmest arbejdes der i specialet ud fra en forventning om, at erhvervsuddannelsesområdet i højere grad end gymnasieområdet er præget af korporatisme. Denne forventning bygger på en viden om områderne og en teoretisk forståelse, som ikke kan undgå at forme nogle af de spørgsmål, der stilles. Når det er sagt, så har det været meget vigtigt at gå ind til interviewene åbne overfor, at forventningen ikke nødvendigvis holder stik. Derfor er spørgsmålene, der er blevet stillet til henholdsvis Louise Bülow og Dorte Wihre samt Signe Philip og Trine Frederiksen også som udgangspunkt været ens og der har været stor bevidsthed om ikke at stille farvede, opfølgende spørgsmål. En anden ting der har kunnet påvirke forforståelsen er, at undertegnede, Kathrine Hjorth-Larsen, har arbejdet i Børne- og Undervisningsministeriets departement. Det har hovedsageligt været med erhvervsuddannelser, men også de gymnasiale uddannelser. Det betyder også, at jeg kender Signe Philip og Trine Frederiksen og har en ide om, hvordan de arbejder. Det har været vigtigt at ligge den forståelse væk i interviewsituationen, men også i analysen af empirien, så tidligere erfaringer ikke går ind og påvirker min tolkning.

Alle interviewguiderne kan findes i bilag 2.1

3.4.2 Interviewene med DEG og DG

Interviewene skal være med til at belyse, hvordan DEG og DG udnytter de muligheder, de har for at få adgang til de politiske arenaer. Desuden skal det give indblik i, hvorvidt områderne er præget af korporatisme og pluralisme. Afslutningsvis skal de belyse organisationernes mere uformelle kontakt til forvaltnings- og folketingsarenaen.

Interviewguiderne til interviewene med Louise Bülow fra DG og Dorte Wihre fra DEG minder bevidst om hinanden (Bilag 2.1.1; 2.1.4). Årsagen er, at der skulle være det samme udgangspunkt for deres svar, så det er muligt at sammenligne dem i analysen. Desuden skulle være den samme ramme, der blev sat. Interviewguiderne minder så meget om hinanden, så behandles de under et i det følgende.

De to interviewguides er opdelt efter kontakten til henholdsvis forvaltningen, Folketinget og medierne. Inden spørgsmålene der knytter sig til arenaerne, er der først to indledende spørgsmål for at få samtalen i gang og få styr på fakta. De handler om, hvad interviewpersonernes rolle er i organisationen og hvor længe, de har været der.

Efter de indledende spørgsmål handler det om organisationernes forhold til Børne- og Undervisningsministeriet. Spørgsmålene går på, hvor hyppig kontakten er, hvem der tager initiativ og hvordan den prioriteres. Desuden spørges der ind til vigtigheden af råd, nævn og udvalg samt høringssvar. Spørgsmålene kan give en indikation af, hvilket forhold organisationer har til embedsmændene, om den er tæt eller ej.

Efter spørgsmålene om forvaltningen følger spørgsmål om kontakten til Folketinget. Først spørges der til, om det er rigtigt forstået, som de kvantitative data viser, at organisationerne sjældent kontakter Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg via breve og deputationer. Derefter spørges der til hyppigheden af kontakten, hvem der tager initiativ og hvordan forholdet til politikerne prioriteres. Det er vigtigt at få viden om, hvordan balancen mellem den formelle og uformelle kontakt er, da der ikke er indsamlet kvantitative data om den uformelle kontakt. Der ønskes viden om prioritering og kontakt til Folketinget, da det på baggrund af teorien om korporatisme ikke forventes, at det er en arena, der i ligeså høj grad prioriteres på erhvervsuddannelsesområdet som gymnasieområdet.

Spørgsmålene til mediearenaen er lidt anderledes end til de to andre arenaer, men der stilles også spørgsmål til, hvilken prioritet det har for organisationerne at være tilstede på arenaen, og hvad de håber på at få ud af denne tilstedeværelse i medierne. Derefter får DEG og DG forskellige spørgsmål baseret på, hvad de kvantitative data har vist om deres adgang til medierne. Det handler om, hvilket forhold de har til andre aktører på området, der enten har vist sig at være eller ikke at være aktive.

Som det er tydeligt, så stilles der få, overordnede spørgsmål, der leder samtalen ind på de ønskede emner. Derfra kan der så stilles opfølgende spørgsmål, som passer ind i samtalen og giver mening indenfor rammen. Det er særligt i forhold til forvaltningen og Folketinget.

Begge interviews blev foretaget hos organisationers respektive hovedkvarterer og varede ca. en time. Både Louise Bülow og Dorte Wihre virkede interesserede og havde meget på hjerte. Specifikt i forhold til interviewet med Louise Bülow resulterede det i, at det var spørgsmålene til mediearenaen, der blev stillet først, da hun lagde ud med at tale om organisationens tilstedeværelse i medierne. Der var god stemning, og begge havde lyst til at dele ud af deres viden. Det er positivt, at de havde meget at sige, men betød også, at det kunne være udfordrende at holde styr på interviewguide og opfølgende spørgsmål. En forskel på Louise Bülow og Dorte Wihre var, at Louise Bülow på interviewtidspunktet havde været ansat under et år, hvorimod Dorte Wihre havde været ansat i ca. otte år. Det betyder, at når Louise Bülow refererede til før i tiden, så handlede det om noget, hun havde hørt snare end noget, hun selv har oplevet.

3.4.3 Interview med kontorchefer i Børne- og Undervisningsministeriet

Interviewguiderne til interviewene med Signe Philip og Trine Frederiksen minder om hinanden (Bilag 2.1.3; 2.1.4). De er kortere end dem til interviewene med DEG og DG, da de skulle berøre organisationernes forhold til alle arenaer, hvorimod interviewene med kontorcheferne udelukkende fokuserer på forvaltningens kontakt til interesseorganisationer. Der spørges ikke kun ind til Signe Philips og Trine Frederiksens forhold til DEG og DG, men interesseorganisationer mere generelt, for at være sikker på at få alle nuancer med.

Efter nogle indledende spørgsmål om deres rolle i ministeriet, kommer der et par spørgsmål om, hvor ofte de har kontakt til interesseorganisationer, og hvem de har kontakt til. Det skal give en forståelse af, hvor tæt samarbejdet er, og om der er nogle privilegerede organisationer, som det særligt vil være tilfældet på et område med korporative træk. Derefter følger spørgsmål om, hvordan kontakten foregår, hvad årsagen til den er, og hvordan den prioriteres. De skal være med til at give en større og bredere viden om, hvordan de ser på deres arbejde med interesseorganisationerne, og måske vigtigst: Om der er forskelle på de to områder, som forventningen er. Afslutningsvis er der nogle mere specifikke spørgsmål, som giver svar på ting, der er dukket op i de andre interviews og de kvantitative data.

Interviewene med Signe Philip og Trine Frederiksen blev afholdt på deres egne kontorer i Børne- og Undervisningsministeriet. Fordi undertegnede, Kathrine Hjorth-Larsen, tidligere har arbejdet i ministeriet under ledelse af begge, var stemningen afslappet. Det var særligt tydeligt, at Signe Philip har siddet med området i rigtig mange år og har stor erfaring indenfor feltet, hvilket måske kan være derfor, at hun

ikke på noget tidspunkt virkede usikker. Trine Frederiksen derimod har kun været kontorchef ca. halvandet år, da interviewet blev afholdt. Det kan være årsagen til, at hun sommetider virkede mere usikker. Omvendt kan det også have noget med deres personlighed at gøre.

Alle fire interviews blev udført semistruktureret. Det betyder konkret, at interviewguiderne indeholdt mange åbne spørgsmål, der gav god mulighed for at komme med forskellige opfølgende spørgsmål (Brinkmann og Tanggaard, 2015). Desuden blev spørgsmålene ikke nødvendigvis stillet præcis som det er formuleret i interviewguiderne og i den rækkefølge, de er opstillet.

Det vigtigste var, at spørgsmålene kom naturligt, så interviewpersonerne følte sig godt tilpas og havde lyst til at tale og dele ud af deres viden. På den anden side var det vigtigt, at interviewene stadigvæk kunne sammenlignes. Interviewene kan betegnes som ekspertinterviews. Louise Bülow og Dorte Wihre har en viden om interesseorganisationernes arbejde, mål og strategier, som en begrænset gruppe mennesker ved noget om. De er højtuddannede, kender til teorierne og forventer, at interviewerens ved noget om emnet (Kvale og Brinkmann, 2009). Meget af det samme kan siges om Signe Philip og Trine Frederiksen, der har indgående kendskab til deres felt og forvaltningens arbejde med interesseorganisationer. Dette sammenholdt med interviewenes formål gjorde, at det var meget vigtigt at være godt inde i teorierne og feltet for at fremstå som en troværdig og ordentlig interviewer, der kender til interviewpersonernes udgangspunkt.

3.4.4 Bearbejdning af interviewene

Alle fire interviews blev optagede for umiddelbart efter at blive transskriberede (Bilag 2.2). Det var både for at kunne have fuld fokus under interviewene og for efterfølgende at lette arbejdet med analysen. Desuden skal det skabe gennemsigtighed omkring, hvordan de blev udført (Kvale og Brinkmann, 2009). Transskriberingen indeholder ikke tøvolyde, kropssprog, gentagelser og andet, der kommer frem i talesprog. Denne beslutning blev truffet for at gøre det nemmere at lave, læse og forstå transskriberingen. Det ville have været en forkert beslutning, hvis der skulle udføres en sproganalyse eller interviewpersonernes dybereliggende følelser skulle analyseres (Kvale og Brinkmann, 2009), men det er ikke tilfældet i forbindelse med dette speciale.

Fordi der arbejdes med en forventning om, at erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme og gymnasieområdet af pluralisme, er der risiko for, at det kommer til at præge tolkningen af interviewene, så der ledes efter det, der kan bekræfte forventningen og det der går imod forventningen overses bevidst. Det har været en af de vigtigste opgaver ikke at falde i den fælde. Bearbejdningen har foregået på den måde, at der har været fokus på en arena af gangen og den viden, interviewene har givet om

organisationernes forhold til den arena. Som listet op tidligere i afsnittet, er der forskellige tegn på korporatisme og pluralisme, og det har været dem, der er taget udgangspunkt i læsningen i forhold til at få svar på, hvad gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet er præget af. Alle tegn på enten korporatisme eller pluralisme er blevet registreret. Det er ikke altid tilfældet, at tegnene peger i samme retning. Derfor har det været vigtigt i analysen at diskutere dem, samt gøre tydeligt, hvad der lægges størst vægt på.

Desuden er det, der handler om DEG og DGs ressourcer og muligheder for at opnå adgang til de forskellige arenaer, blevet markeret for at blive sammenholdt.

3.5 Reliabilitet, validitet og generaliserbarhed

Formålet med følgende afsnit er at diskutere specialets reliabilitet, validitet og generaliserbarhed for kritisk at kunne reflektere over troværdigheden og kvaliteten af undersøgelsen.

Reliabilitet handler om hvorvidt den undersøgelse, der er lavet, vil kunne gentages af andre forskere med samme resultat. Hvis ikke den kan det, er reliabiliteten lav og troen på undersøgelsen er svækket (Drost, 2004). I arbejdet med specialet er der gjort forskellige tiltag for at få reliabiliteten så høj som muligt. For at tage de kvalitative data først, så er al data offentlig tilgængelig på ministeriets hjemmesider, den er blevet indsamlet ud fra klare retningslinjer og det er beskrevet tydeligt, hvordan indsamlingen er foregået, så den vil kunne blive gentaget og eftertjekket.

Det er ikke ligeså let at vurdere reliabilitet i kvalitative undersøgelser som kvantitative. Princippet om, at en undersøgelse skal kunne gentages af andre forskere, og der så skal komme det samme resultat ud af det, er sværere med et interview end et laboratorieeksperiment. Et interview opstår mellem to mennesker, hvor kemi, ordføring og udefrakommende forstyrrelser kan gå ind og påvirke situationen uventet. Derfor foreslår Brinkmann og Tanggaard (2015), at reliabilitet i en kvalitativundersøgelse skal måles ud fra andre parametre end i en kvantitativ. Det der har været særligt vigtigt i specialet, og som også Brinkmann og Tanggaard (2015) fremhæver, er: 1) Det skal gøres klart, hvilken forforståelse interviewereren har, 2) Konteksten for interviewene skal beskrives, 3) Der skal være en præcis præsentation af genstandsfeltet, 4) Der skal være sammenhæng i den måde resultaterne fremlægges og 5) Der skal være tilstrækkelige data og det skal være muligt at sammenholde den med anden data (f.eks. andre forskningsresultater). Når det er sagt, så har der også været opmærksomhed omkring det, at interviewene skal kunne gennemføres af andre. Som tidligere beskrevet er interviewene semistrukturerede, hvilket betyder, at der er interviewguides, men at der i interviewsituationen kan byttes om på rækkefølgen af spørgsmål eller blive stillet uddybende og opfølgende spørgsmål, der ikke er skrevet ned på forhånd. Det kan udfordre reliabiliteten, og det er også en af grundene til, at alle interviewene er blevet transskriberede.

Validitet handler om, hvorvidt undersøgelsen er designet og struktureret således, at det er muligt med sikkerhed at konkludere, at det der var ønsket at måle, også er det, der er blevet målt (Golafshani, 2003). Forskellige kvantitative data benyttes til at måle interesseorganisationer adgang til henholdsvis forvaltningen, Folketinget og medierne. Udfordringen har været, at meget af organisationernes adgang er svær at måle, da den foregår udenfor offentlighedens søgelys og uden, at den registreres nogle steder. Det kan være en telefonsamtale, et kaffemøde eller en sms. På mediearenaen er det ikke det store problem, da der er en tydelig indikator på, at en organisation har fået adgang – nemlig at de er tilstede i medierne. Det kan måles, fordi Infomedia har et omfattende mediearkiv. På folketingsarenaen er det et større problem, da politikerne kan mødes med hvem som helst, uden at nogen behøves at vide det. Binderkrantz et al. (2014) har i et begrænset omfang fået adgang til nogen folketingspolitikeres kalendere, men også denne kilde er usikker, for hvor meget er registreret, og foregår kontakten i højere grad over mail eller telefon? I forhold embedsmændene, så kan de også sagtens have uformel kontakt til interesseorganisationer, men de skal agere upartisk og er underlagt skrappe regler end politikerne, der gør, at de ikke kan indgå alliancer med hvem som helst.

Fordi det kan være meget svært at registrere den uformelle kontakt, har det været nødvendig at finde de formelle kanaler, hvorigennem interesseorganisationerne kan opnå adgang. De formelle kanaler på folketingsarenaen er således breve og deputationer. I forhold til forvaltningsarenaen er det høringsvar og medlemskaber af råd, nævn og udvalg. Valget af disse indikatorer og hvorvidt de måler adgang, er der tidligere blevet argumenteret for. Det er derfor ikke den største bekymring. Den største bekymring er, om interesseorganisationerne prioriterer at søge adgang gennem disse kanaler, og resultaterne derfor giver et retvisende billede, eller om de hovedsageligt benytter de uformelle måder at opnå adgang på, som ikke måles.

Noget andet der også måles i specialet er, hvorvidt gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme eller pluralisme. Til det benyttes både kvantitative- og kvalitative data. De kvantitative data består af tre ting: 1) Råd, nævn og udvalg, 2) bredden på høringer og 3) variation i organisationstyper, der har adgang til arenaerne. Det er, som tidligere nævnt, traditionelle måder at måle korporatisme og pluralisme på. Udover ovenstående benyttes interviewene med DEG og DG til at belyse, hvilke arenaer der prioriteres og hvordan organisationerne ser på deres tilknytning til de forskellige arenaer og gatekeepere. Netop disse interviews kan hovedsageligt benyttes til at forstå, hvordan de to organisationer udnytter de muligheder, de har for at få adgang. Interviewene med kontorcheferne i Børne- og Undervisningsministeriet kan vise, om der er særligt privilegerede organisationer og hvordan kontakten er organiseret. Det kan være en god måde til at forstå, om der er korporative eller pluralistiske træk. Udfordringen er, at

det ikke er sikkert, at det billede kontorcheferne giver, kan generaliseres til henholdsvis gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet i hele Børne- og Undervisningsministeriet. Der kan være forskel på medarbejderes måder at arbejde på, deres erfaring og forståelse af, hvordan der arbejdes på området. Desuden kan der også være forskel på departementet og styrelserne. På grund af dette bliver det nød til at være de kvantitative data, der vægter højest, men det betyder ikke, at de kvalitative data ikke kan komme med relevante perspektiver.

Håbet med speciale er at kunne vise om det, at et område er præget af korporatisme eller pluralisme, skaber nogle rammer for interesseorganisationernes handlen, og i så fald hvordan organisationer kan agere indenfor disse rammer. Desuden er det formålet at finde ud af, hvilken rolle organisationers ressourcer og strategier spiller ind sammenlignet med de rammer, de nu engang arbejder under. I specialet laves der en komparativ analyse af gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet, men resultaterne vil godt kunne overføres til andre lignende områder, da det ikke bare handler om ungdomsuddannelserne, men hvilke muligheder interesseorganisationer mere generelt har for at handle og få politisk indflydelse på områder, der er præget af korporatisme eller pluralisme.

4. Analyse: Kan forventningen bekræftes?

Analysen har til formål at svare på problemformuleringen, der lyder: *I hvilket omfang kan korporatisme og pluralisme forklare interesseorganisationers muligheder for at opnå adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne på henholdsvis erhvervsuddannelsesområdet og gymnasieområdet?* Det vil ske ved at analysere de tre arenaer, forvaltningen, Folketinget og medierne, en ad gangen for at undersøge, om det er DEG eller DG, der har størst adgang. Dette vil blive undersøgt ved hjælp af de kvantitative data. Derefter vurderes det, hvorvidt resultatet svarer til den forventning, specialet bygger på. Hvis det viser sig, at forventningen afkræftes, vil andre mulige forklaringer på organisationernes adgang blive diskuteret. Det vil hovedsageligt ske på baggrund af de kvalitative data. Efter at de tre politiske arenaer er analyseret, vil arenaerne blive sammenlignet med udgangspunkt i, hvordan DEG og DG prioriterer dem. Analysen afsluttes med en samlet vurdering af, hvorvidt erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet er præget af korporatisme eller pluralisme – og hvilken betydning det har for interesseorganisationers adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne.

4.1 Forvaltningen: Privilegeret adgang

Forvaltningen er de embedsmænd, der sidder inde i ministerierne og udvikler, implementerer og forvalter den politik, der bliver vedtaget af Folketinget. I specialet henviser forvaltningen til Børne- og Undervisningsministeriets embedsmænd, da det er i dette ministerie, at erhvervsuddannelserne og de gymnasiale uddannelser er organiseret (Uvm 14).

Jævnfør afsnit 2.5.1 er forventningen, at erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme, og derfor vil DEG have stor adgang til forvaltningsarenaen. Samtidig er forventningen, at gymnasieområdet i højere grad er præget af pluralisme, og derfor at DG ikke har ligeså stor adgang til forvaltningsarenaen som DEG.

Den første indikator på interesseorganisationers tilknytning til forvaltningen er høringssvar. Som forklaret i afsnit 3.3.1, så er alle tilgængelige høringssvar blevet registreret, hvilket i alt er 302. Udfordringen har været, at embedsmænd ikke har pligt til at offentliggøre høringssvar på høringsportalen, og derfor viser tabel 7 ikke, hvor mange høringssvar DEG og DG faktisk har sendt i tidsperioden, men hvor mange de har sendt ud af de registrerede høringssvar.

Tabel 7: Antal registrerede høringssvar i perioden 2005-2015 og 2018

DEG	DG
19 høringssvar i perioden	17 høringssvar i perioden

(Bilag 1.1.2, 1.1.3 og 1.1.4)

I alt er der registreret 19 høringssvar fra DEG og 17 høringssvar fra DG. Jo flere høringssvar der er afgivet, jo større adgang til forvaltningsarenaen. Tallene ligger så tæt op ad hinanden, at det vurderes, at de to organisationer har sendt cirka lige mange høringssvar.

Samlet indikerer høringssvar, at der ikke er forskel på DEG og DGs adgang.

Den anden indikator på interesseorganisationers tilknytning til forvaltningen er medlemskaber af råd, nævn og udvalg. Tabel 8 giver et overblik over de nuværende råd, nævn og udvalg på erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet. Som beskrevet i metodeafsnittet belyses det udelukkende, hvilke råd, nævn og udvalg der er identificeret på Børne- og Undervisningsministeriets område indenfor henholdsvis erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser. Det vil sige, at DEG og DG sagtens kan sidde i flere råd end de registrerede f.eks. om emner, der går på tværs af ungdomsuddannelserne, videregående uddannelser, voksen- og videreuddannelser eller beskæftigelse. Desuden er det også, som beskrevet i afsnit 3.3.1, vigtigt at gøre opmærksom på, at det ikke har været muligt at skaffe et komplet overblik over råd, nævn og udvalg. Derfor er tabel 8 sammensat ud fra de tilgængelige data.

Tabel 8: Råd, nævn og udvalg på Børne- og Undervisningsministeriets område

Erhvervsuddannelsesområdet	Gymnasieområdet
Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser. <i>Arbejdsmarkedsorganisationer, DEG, elevorganisationer.</i>	Rådet for faglighed i de gymnasiale uddannelser. <i>Gymnasielærere + to professorer.</i>
Twistighedsnævnet. <i>Arbejdsmarkedsorganisationer + dommer.</i>	Opfølgning på gymnasireformen fra 2016. <i>DG, GL, DGS, repræsentanter fra de videregående uddannelser.</i>
Ankenævnet vedrørende praktikvirksomheder. <i>Arbejdsmarkedsorganisationer, KL, Danske Regioner, Finansministeriet.</i>	
Faglige udvalg. <i>Arbejdsmarkedsorganisationer.</i>	
Lokale uddannelsesudvalg. <i>Arbejdsmarkedsorganisationer.</i>	
Opfølgning på erhvervsuddannelsesaftalen fra 2018. <i>Arbejdsmarkedsorganisationer, DEG.</i>	

Kilde: Undervisningsministeriets hjemmeside, bilag 4 og 5

Tabel 8 viser, at DEG sidder med i Rådet for de grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser samt når der skal følges op på erhvervsuddannelsesaftalen fra 2018. DG sidder med i opfølgning på gymnasieformen fra 2016. DEG sidder derfor med i et udvalg og et råd, hvor DG sidder med i et udvalg. Teoretisk giver det DEG større adgang til forvaltningsarenaen, men det siger ikke meget, når det kun er et råd, der er tale om.

Overordnet kan det på baggrund af de kvantitative data konkluderes, at DEG har en lille fordel på grund af dens medlemskab af REU-rådet, men at der overordnet ikke er forskel på DG og DEGs adgang til forvaltningsarenaen. Det betyder at forventningen om, at DEG skulle have større adgang til forvaltningen end DG, ikke kan bekræftes af de kvantitative data. Spørgsmålet er nu, hvorfor at den ikke kan bekræftes – og hvad der kan forklare, hvorfor DEG og DG har lige stor adgang. For at kunne svare på disse spørgsmål, skal det analyseres, hvilke tegn der er på korporatisme og pluralisme på gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet i forhold til forvaltningsarenaen.

Ud over at råd, nævn og udvalg er et tegn på, hvor stor adgang DEG og DG har til forvaltningsarenaen, så er det også et tegn på, om et område er præget af korporatisme eller pluralisme. Som det i tabel 8, er der langt flere råd, nævn og udvalg på erhvervsuddannelsesområdet sammenlignet med gymnasieområdet, hvilket er et tydeligt tegn på, at førstnævnte i højere grad end sidstnævnte er præget af korporatisme.

Som beskrevet i teori- og metodeafsnittet, er et andet tegn på korporatisme eller pluralisme, hvorvidt høringerne er brede eller smalle. Efter at have analyseret 28 høringslister fra 2005, 2010 og 2015 viser det sig, at der laves bredere høringer på gymnasieområdet, hvor der gennemsnitligt høres omkring dobbelt så mange interesseorganisationer som på erhvervsuddannelsesområdet (Bilag 1.1.1). På gymnasieområdet er der i gennemsnit hørt 39,6 organisationer, hvorimod der på erhvervsuddannelsesområdet i gennemsnit er blevet hørt 19,6 organisationer. Det er ligeledes et klart tegn på, at erhvervsuddannelsesområdet i højere grad end gymnasieområdet er præget af korporatisme.

På trods af at høringerne er bredere på gymnasieområdet, så ser det ikke ud til, at der er stor forskel på, hvilke typer af organisationer, der sender hørings svar. Forskellen er hovedsagelig den, at hvor det klart er flest institutionelle organisationer, der har sendt svar på gymnasieområdet, så har fagforeninger og institutionelle organisationer sendt lige mange svar på erhvervsuddannelsesområdet (Bilag 1.1.2; 1.1.3). Der er ikke noget i disse data, der peger i retning af, at der er stor forskel på områderne.

Det er ikke kun de kvantitative data, der kan vise, om der på forvaltningsarenaen er tegn på korporatisme eller pluralisme. Det er også interviewene med Trine Frederiksen, kontorchef for gymnasieområdet i Børne- og Undervisningsministeriets departement og Signe Philip, kontorchef for voksen- og

erhvervsuddannelsesområdet, ligeledes i Børne- og Undervisningsministeriets departement. De kan belyse interesseorganisationernes uformelle kontakt til ministeriets embedsmænd, og hvorvidt der er nogle organisationer, der er mere privilegerede end andre.

Signe Philip udtaler, at hun gennemsnitligt har kontakt til interesseorganisationer hver anden dag, ofte er det meget uformelt. Dem hun har hyppig kontakt med fra interesseorganisationerne, betragter hun som kollegaer (Bilag 2.2.3, 45). Ifølge hende handler det blandt andet om den tradition, der er på erhvervsuddannelsesområdet:

”[...] de [interesseorganisationerne] er også prægede af, at vi har en samarbejdsrelation, der trækker sig over mange, mange år og som alle er interesserede i skal strække sig over de næste mange år, og det tænker jeg, at det er dialogen ligesom præget af.” (Bilag 2.2.3, 46).

Citatet illustrerer det, som forventningen også er, nemlig at interesseorganisationer har været knyttet til forvaltningen gennem mange år og at erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme. De organisationer Signe Philip henviser til som dem, hun har tættest kontakt med, er Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) og DEG (Bilag 2.23, 45). Disse organisationer indtager en privilegeret position, hvilket de kvantitative data også viser. Det handler særligt om, at DA og FH, der også omtales som arbejdsmarkedsorganisationer, dominerer råd, nævn og udvalg på erhvervsuddannelsesområdet. På trods af at de kvantitative data viser, at DEG ikke har ligeså stor adgang til forvaltningsarenan som arbejdsmarkedsorganisationerne, så vidner det, at Signe Philip nævner DEG som en af tre organisationer, hun har tættest kontakt med om, at den har privilegeret adgang til forvaltningen. De kvantitative data og interviewet med Signe Philip viser, at erhvervsuddannelsesområdet har klare korporative træk samt at arbejdsmarkedets organisationer sammen med DEG har privilegeret adgang til forvaltningsarenaen.

Interviewet med Trine Frederiksen viste, at DG og GL er de to interesseorganisationer, hun oftest har kontakt til. Trine Frederiksen ligger vægt på de faste møder med DG en gang om måneden og GL tre-fire gange om året (Bilag 2.2.4, 55). Hun har ikke ligeså meget uformel og løbende kontakt med interesseorganisationerne, som Signe Philip har, hvilket ifølge Trine Frederiksen handler om, at hun så vidt muligt ønsker at få Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) med ind over spørgsmål, hvilket er svært, hvis ikke de mødes, men i stedet taler sammen over telefonen (Bilag 2.2.4, 61).

Interviewet indikerer, at DG sammen med GL næsten er de eneste to organisationer, Trine Frederiksen har kontakt til. Hun nævner, at hun også indimellem taler med elevorganisationen og DEG, men at det ikke sker ofte. Dette vidner om, at DG og GL har en privilegeret adgang. Dette sammen med de faste,

uformelle møder er klassiske tegn på korporatisme. Det kan godt være, at Trine Frederiksen ikke ligeså ofte har kontakt til organisationerne, som Signe Philip har til DA, FH og DEG, men det er stadigvæk en meget privilegeret adgang, DG har.

Med viden fra interviewene udfordres det billede, som de kvantitative data tegner af gymnasieområdet som værende et, der i højere grad end erhvervsuddannelsesområdet har pluralistiske tegn. Råd, nævn og udvalg samt bredden på høringerne viste færre korporative træk på gymnasieområdet end erhvervsuddannelsesområdet. Interviewet med Trine Frederiksen viste derimod, at DG og GL tydeligvis har privilegeret adgang til forvaltningen. Det er jævnfør afsnit 2.5 en indikation på, at der er tale om privilegeret pluralisme på gymnasieområdet. Det vil der blive fulgt op på senere.

De forklaringer der findes i interviewene med Signe Philip og Trine Frederiksen, kan kritiseres ud fra det argument, at forskellene på den måde de har kontakt til interesseorganisationerne ikke nødvendigvis viser, hvordan traditionerne eller normerne er på området, men at det i ligeså høj grad handler om lavpraktiske faktorer så som, at Signe Philip og Trine Frederiksen foretrækker to forskellige måder at arbejde på, deres personlighed eller erfaring. Derfor er det også de kvantitative data, der i dette tilfælde må vægtes højest. På trods af dette kommer interviewene med interessant perspektiver.

Spørgsmålet er nu, hvordan det kan være, at DEG og DG's har lige stor adgang til forvaltningsarenaen – og at de begge har privilegeret adgang, når erhvervsuddannelsesområdet umiddelbart ud fra de kvantitative viser sig i højere grad at have korporative træk.

Først og fremmest kan det ud fra interviewene med Dorte Wihre fra DEG og Louise Bülow fra DG konkluderes, at begge organisationer prioriterer forvaltningsarenaen højt og gør meget for at få adgang (Bilag 2.2.1, 27; 2.2.2, 41-42). I sig selv betyder dette ingenting, hvis ikke organisationerne kan tilbyde embedsmændene noget, da det er embedsmændene, der kontrollerer adgangen, men det siger noget om, at begge organisationer benytter direkte, administrative strategier.

For det andet kræver det, ifølge forskere der arbejder med insider- og outsiderressourcer, at interesseorganisationerne kan tilbyde embedsmændene (gatekeeperne) teknisk viden om feltet, som de kan bruge i deres arbejde med at udvikle og implementere politik, hvis organisationerne skal have adgang til forvaltningen. Sagt på en anden måde, så efterspørger embedsmændene insiderressourcer. Det vurderes, at både DEG og DG besidder disse ressourcer, da de har specialiseret viden om gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet. Desuden har de skoler som medlemmer, og derfor ved de, hvordan virkeligheden ser ud på skolerne, herunder hvilke initiativer, der giver mening og hvilke der ikke gør. Det, at organisationerne i høj grad har viden om det samme – på hver deres område, kan være med til at forklare, at de har lige

stor adgang til arenaen. Både Signe Philip og Trine Frederiksen udtaler, at det er viden, de efterspørger fra organisationerne, herunder særlig viden om hvordan forskellige tiltag vil fungere ude på skolerne eller i virksomhederne, samt hvilken modtagelse forskellige ændringer vil få på skolerne (Bilag 2.2.3, 48-49).

For det tredje fremhæver Louise Bülow og Dorte Wihre, ud over viden, at begge organisationer kan hjælpe embedsmændene med praktiske ting, da de har kontakten til skolerne. Det kan f.eks. være at arrangere møder, når ministeriet har brug for at dele information med skolerne (Bilag 2.2.2, 39; 2.2.1, 29). Det giver ikke nødvendigvis DEG og DG adgang, men det viser, at de har de samme muligheder for at hjælpe.

En sidste årsag til, at deres adgang til forvaltningsarenaen er meget ens, kan handle om, at begge organisationer får et statstilskud (Bilag 2.2.1, 26; 2.2.2, 40). Det giver organisationerne mulighed for at have et professionelt sekretariat. Inde på deres respektive hjemmesider ses det, at DEG har 15 ansatte og DG har 11 ansatte i deres sekretariat (Danske Gymnasier, 2019; DEG, 2019). Desuden er medlemmerne af begge organisationer uddannelsesinstitutioner, hvilket også er med til at ligestille dem. Ifølge teorien om generelle ressourcer har en organisations økonomi, sekretariat og medlemmer afgørende indflydelse på, om der opnås adgang til en arena. De generelle ressourcers betydning bekræftes til dels også af, at DA og FH viser sig at have særlig stor adgang til forvaltningen. De er begge organisationer med medlemsorganisationer, der tilsammen har tusindvis af medlemmer (FH, 2019a; DA 2019a), hundredvis af ansatte (FH, 2019b; DA 2019b).

For at samle op på forventningen om, at DG har større adgang til forvaltningsarenaen end DEG, så kan det på baggrund af ovenstående analyse konkluderes, at organisationerne har lige stor adgang til arenaen, og forventningen må derfor afkræftes. Spørgsmålet er så, om det er fordi, erhvervsuddannelsesområdet ikke i højere grad er præget af korporatisme end gymnasieområdet, som forventet. Baseret på de kvantitative data kan dette afkræftes, da erhvervsuddannelsesområdet har flere korporative træk end gymnasieområdet. På trods af dette, så vidner interviewet med Trine Frederiksen om, at DG har privilegeret adgang til forvaltningen. Det indikerer, at gymnasieområdet i højere grad er præget af privilegeret pluralisme end blot pluralisme. På trods af dette har interesseorganisationer på de to områder stadigvæk forskellige ramme at arbejde under. Der er i analysen oplyst fire mulige grunde til, at DEG og DG har lige stor adgang til forvaltningsarenaen, hvor den mest sandsynlige forklaring er, at organisationerne begge kan tilbyde embedsmændene noget, de efterspørger og som de ikke kan finde hos andre organisationer – eller andre steder. Det drejer sig om en samlet viden omkring, hvad der er behov for ude på skolerne, hvilke politiske tiltag der vil fungere og hvordan de bedst implementeres.

4.2 Folketinget: Vigtigheden af generelle ressourcer

Folketinget har tre hovedopgaver: 1) At behandle lovforslag og vedtage landets love 2) At behandle og vedtage statens årlige budget, finansloven og 3) At føre kontrol med regeringens magtudøvelse (Folketinget 2019a). Ønsker en interesseorganisation at opnå indflydelse på lovgivningen, så kan folketingsarenaen derfor være det rigtige sted at søge adgang. Ud over at politikerne har interesse i at gennemføre den lovgivning, de hver især mener, vil være den bedste for Danmark, så har de også et ønske om at blive genvalgte (Binderkrantz et al., 2014). Det kræver, at befolkningen ligger mærke til dem, og at de får positiv opmærksomhed. Derfor vil alle politikere gerne vise, at det er dem, der sætter den politiske dagsorden. Set fra folketingspolitikernes synspunkt, så ønsker de derfor både hjælp og støtte fra organisationer, der kan bidrage med viden til at udvikle politik, samt kontakt med organisationer der kan give dem selv og deres politik positiv omtale (Binderkrantz et al., 2015). At politikere gerne vil sætte den politiske dagsorden, åbner desuden op for, at interesseorganisationer kan få indflydelse her.

Forventningen til folketingsarenaen er, jævnfør afsnit 2.5.1, at DG har større adgang til Folketinget end DEG. Det skyldes, at forventningen ligeledes er, at DEG vil have større adgang til forvaltningsarenaen end DG, og derfor ikke prioriterer folketingsarenaen ligeså højt. I forrige afsnit er det netop blevet afkræftet, at DEG har større adgang end DG til forvaltningsarenaen, hvilket derfor sætter spørgsmålstegn ved hele præmissen for forventningen. På trods af dette er det nødvendigt at fastholde forventningen som en retningslinje for den videre analyse, da det sikrer konsistens. Forventningens berettigelse vil blive diskuteret, når alle tre arenaen er analyseret.

Den første indikator på DEG og DGs adgang til folketingsarenaen er breve sendt til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg. Alle breve sendt til udvalget i 2005, 2010, 2015 og 2018 indenfor erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet er blevet undersøgt for at finde ud af, hvor mange der er sendt af interesseorganisationer, herunder specifikt DEG og DG.

Formålet med at lave forskellige tidsnedslag var, at det på den måde blev muligt at undersøge, om der er sket en tidsmæssig udvikling i interesseorganisationernes adgang til Folketinget. Det kunne dog ikke lade sig gøre at vise denne udvikling, da der er sendt så få breve. I alt har DEG og DG sendt henholdsvis syv og et brev. Det betyder, at DEG har sendt flere breve end DG, men måske vigtigst viser resultatet, at det at sende officielle breve for at få adgang til folketingsarenaen, er en mindre benyttet metode. Så på trods af, at DEG har sendt flest breve, så siger indikatoren ikke meget, når der er tale om henholdsvis syv og et brev på fire år.

Den anden indikator på DG og DEGs adgang til folketingsarenaen er deputationer. Der har været data på alle de deputationer, der er afholdt i Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg de seneste tre år. DEG har deltaget i to deputationer, DG i en. Det viser, ligesom med brevene, at denne formelle metode til at få adgang til folketingsarenaen er meget lidt benyttet – eller også at Folketinget ikke er en prioriteret arena.

På trods af at DEG har sendt flere breve end DG og deltaget i en deputation mere, så kan det diskuteres, om det på baggrund af dette er muligt at konkludere, at DEG har større adgang til Folketinget sammenlignet med DG. Grunden til at dette betvivles er, at det er meget lave tal, der arbejdes med, både når det kommer til DEG og DG. Det skaber tvivl om, hvorvidt de to organisationer søger adgang på andre måder, der ikke kan belyses ved hjælp af disse data eller om de blot ikke prioriterer folketingsarenaen. Det kan interviewene med DEG og DG være med til at svare på.

Som det blev forklaret i afsnit 2.5, så blev Folketinget, da korporatismen var stærkest, anset af interesseorganisationer som værende en ubetydelig arena sammenlignet med forvaltningen (Buksti, 1984). At arenaen ikke prioriteres, er en mulighed, der ikke harmonerer særlig godt med Louise Bülow og Dorte Wihres udtalelser om, at Folketinget er en vigtig arena. De arbejder, ifølge dem selv, aktivt med at opnå indflydelse på politik gennem folketingsarenaen (Bilag 2.2.1, 25; 2.2.2, 35). Det sker dog ikke gennem breve og deputationer, men ved at kontakte de enkelte ordførere direkte, når de ønsker at tale med dem (Bilag 2.2.1, 24; 2.2.2, 34). På trods af at der ikke er noget i interviewene, der indikerer, at folketingsarenaen ikke er vigtigt for DEG og DG, så udtaler Louise Bülow, at der har været en mere systemiseret interessevaretagelse i forhold til forvaltningen hos DG, og at de ikke altid har været ligeså proaktive med folketingspolitikkerne (Bilag 2.2.1, 19).

På trods af at det tidligere i analysen er vist, at erhvervsuddannelsesområdet har korporative træk, og at DEG er en organisation med privilegeret adgang til forvaltningen, så stiller Dorte Wihres udtalelser om, at DEG prioriterer folketingsarenaen højt, spørgsmålstegn ved forudsætningen bag forventningen. DG, der også har vist sig at have privilegeret adgang til forvaltningen, prioriterer ligeledes folketingsarenaen, hvilket underbygger denne pointe. På den ene side går resultaterne imod Bukstis undersøgelse fra 1984, der viste, at interesseorganisationer mente, at kontakten til Folketinget var ubetydelig sammenlignet med kontakten til forvaltningen (Buksti, 1984). På den anden side er det ikke muligt at sige noget om DEG og DG's reelle adgang til folketingsarenaen, da interviewene vidner om, at de formelle kanaler til at opnå adgang ikke er noget, organisationerne normalt benytter. I stedet søger de den uformelle kontakt til politikkerne. Fordi de uformelle kanaler, som mail, telefonsamtaler og møder, ikke er undersøgt, er det ikke muligt at konkludere på deres adgang. De kvantitative data er simpelthen ikke stærke nok. Der kan derfor

stilles spørgsmålstejn ved, om Dorte Wihre og Louise Bülow blot siger, at de prioriterer folketingsarenaen ligeså højt som forvaltningsarenaen, fordi de vil sende et signal om, at de gør alt hvad de kan for at sikre sig højest mulig indflydelse på vegne af deres medlemmer. Dette står desværre hen i det uvisse.

For at forstå hvorfor DEG og DG ikke normalt benytter de formelle kanaler til at få adgang til folketingsarenaen, er det nødvendigt at se på, hvilke andre organisationer, der har sendt breve og deltaget i deputationer.

Dataene viser, at det særligt er organisationer på gymnasieområdet, der har sendt breve, og at det på begge områder i høj grad er mindre organisationer – både i forhold til breve og deputationer (Bilag 1.2.2; 1.2.4). På gymnasieområdet har det særligt været mange faglige organisationer, hvor det på erhvervsuddannelsesområdet har været mindre fagforeninger (Bilag 1.2.1; 1.2.3). Eksempler fra gymnasieområdet er Italiensklærer- og spanskklærerforeningen, Gymnasieskolernes Idrætslærerforening og Gymnasiets lærere i billedkunst og design. Eksempler fra erhvervsuddannelsesområdet er Danmarks Skibsmæglerforening, Danmarks Optikerforening og Dansk Frisør & Kosmetiker Forbund (Bilag 1.2.2; 1.2.4).

Ressourcemæssigt kan der argumenteres for, at disse organisationer ved meget om et specifikt felt indenfor uddannelserne, og hvad en mindre faggruppe vil mene om et politisk tiltag. Det er dog i mange tilfælde en meget snæver viden, og derfor kan det diskuteres, hvor ofte politikere er interesserede i den. Ingen af organisationerne har outsiderressourcer, da de ikke vurderes at repræsentere sager med bred appel i befolkningen eller kunne levere historier med høj nyhedsværdi. Desuden må de fleste af organisationerne vurderes at have få generelle ressourcer, når der ses på deres størrelse. Der kan på baggrund af dette sættes spørgsmålstejn ved, om disse organisationer ville forsøge at få adgang til folketingsarenaen ad de formelle veje som et brev og en deputation er, hvis de havde haft mulighed for at få kontakt til politikerne ad andre veje, hvor der var større sikkerhed for, at politikerne hørte deres budskab. Det kunne f.eks. være at mødes med en politiske ordfører eller have en mailkorrespondance med et folketingsmedlem. Svaret på dette spørgsmål indikeres i interviewene med Louise Bülow og Dorte Wihre. De siger begge, at det kræver meget energi og tid at skabe kontakt til politikere og derefter opretholde et stærk og tillidsfuld forhold med dem (Bilag 2.2.1, 24-25; 2.2.2, 36). Det vidner om, at det ikke er nok at have insiderressourcer, hvis en organisation ønsker adgang til folketingsarenaen, det kræver også generelle ressourcer.

På baggrund af ovenstående er det muligt at antage, at det at kontakte Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg formelt, er noget en organisation gør, når den ikke har mulighed for at kontakte og blive hørt af politikerne på anden vis. Politikerne kender ikke de mindre organisationer, så de bliver ikke inviteret indenfor. Samtidig har de mindre organisationerne ikke et stort netværk, så de kan ikke i ligeså høj

grad ringe eller skrive til en politiker. Derfor kan det for disse organisationer være bedre og nemmere at sende et brev eller deltage i en deputation, hvor de er mere sikre på, at det bliver behandlet på et udvalgsmøde. Hvis denne antagelse skal problematiseres, så kan det ikke ses på de kvantitative data, om de organisationer der har sendt breve eller deltaget i en deputation, har kontakt til politikere mere uformelt også. Dette virker dog ikke sandsynligt, når man tager deres ressourcer samt Dorte Wihre og Louise Bülow's udtalelser i betragtning.

For at samle op på interesseorganisationernes adgang til folketingsarenaen, så viser ovenstående, at generelle ressourcer meget vel kan spille en vigtig rolle i forhold til at få adgang til arenaen. Som vurderet tidligere i analysen, så minder DEG og DG's generelle ressourcer meget om hinanden, da de får et stats-tilskud og har et professionelt sekretariat med lobbyister (DEG, 2019; DG, 2019). Det gør, at de kan være nogle af de organisationer, der ikke har et stort behov for at kontakte politikerne ad den formelle vej, da de har ressourcerne til at skabe kontakt til dem ad andre mere direkte veje. Det er interessant, fordi det fortæller noget om, at alle organisationer kan opnå adgang til folketingsarenaen, men det er ikke alle organisationer, der kan opnå stor – og god – adgang til arenaen.

På trods af at det ikke har været muligt at konkludere, om det er DEG eller DG, der har størst adgang til forvaltningsarenaen, så vidner interviewene med organisationerne om, at de benytter mange af de samme strategier, når de forsøger at få adgang til Folketinget. Begge organisationer arbejder med at give politikere argumenter og viden, de kan bruge i forhandlinger, og som giver støtte til DEG og DG's interesser (Bilag 2.2.2, 35; 2.2.1, 25). Louise Bülow udtalte, at politikere, der grundlæggende er enige med DG, efterspørger analyser eller lignende, som de kan benytte til at underbygge deres argumenter (Bilag 2.2.1, 25). For at de kan levere dette kræver det, at de både besidder insiderressourcer og generelle ressourcer. De skal have insiderressourcer, fordi de skal have viden om, hvad politikere ønsker og hvad der passer til situationen – og så selvfølgelig den faglige viden om uddannelserne. De skal have generelle ressourcer, fordi det kræver en gruppe af professionelle, højtuddannede (og højt betalte) medarbejdere, der kan udføre opgaverne. Udover at bidrage med viden i politiske forhandlinger, så forsøger DEG og DG også at påvirke den politiske dagsorden ved at se på, hvad politikerne udtaler, og hvilke emner der flourerer. På baggrund af denne viden prøver de at vurdere, hvor de bedst kan komme ind med deres budskaber (Bilag 2.2.1, 20; 2.2.2, 31). I den situation kontakter de ofte den politiker, der har udtalt noget relateret til uddannelsesområdet, direkte (Bilag 2.2.1, 24; 2.2.2, 25). Det kræver ligeledes gode insiderressourcer og generelle ressourcer.

Spørgsmålet er, om DEG og DG lykkes med deres strategier. Det er ikke muligt at vurdere det ud fra de kvantitative data, og det må formodes, at hverken Dorte Wihre eller Louise Bülow ønsker at sætte

organisationerne i et dårligt lys ved at fortælle det, hvis de forsøger med de strategier som netop ridset op, men at politikerne ikke ringer tilbage, ikke svarer på deres mails eller ikke læser deres analyser. Både Louise Bülow og Dorte Wihre siger da også, at kontakten fortrinsvis sker på deres initiativ (Bilag 2.2.1, 24; 2.2.2, 26). For at validere deres svar, havde det været nødvendigt at tale med nogen af de politiske ordførere eller få adgang til politikernes mails og kalendere for at se, om de rent faktisk svarer på organisationernes henvendelser og mødes med dem.

For at samle op, så er det ikke muligt at konkludere på, om det er DEG eller DG der har størst adgang til folketingsarenaen, og derfor er det heller ikke muligt at be- eller afkræfte forventningen.

I forhold til korporatisme og pluralisme, så er det interessant, at begge organisationer, ifølge den selv, prioriterer og bruger ressourcer på opnå adgang til folketingsarenaen. Forudsætningen for forventningen var, at hvis et område er præget af korporatisme og at en organisation har privilegeret adgang til forvaltningen, så prioriterer den ikke folketingsarenaen. Analysen har tidligere vist, at DEG har privilegeret adgang til folketingsarenaen og at erhvervsuddannelsesområdet har mange korporative træk. DG har ligeledes privilegeret adgang til forvaltningen og prioriterer samtidig Folketinget. På trods af det ikke er muligt at se organisationernes reelle adgang til folketingsarenaen, så kan der argumenteres for, at deres udtalelser viser, at folketingsarenaen har fået øget opmærksomhed, ligesom Binderkrantz et al. (2014) undersøgelse også peger på.

Desuden viser analysen, i endnu højere grad end det var tilfældet på forvaltningsarenaen, at generelle ressourcer er vigtige, når det handler om at få adgang til Folketinget.

4.3 Medierne: Spill-over effekt?

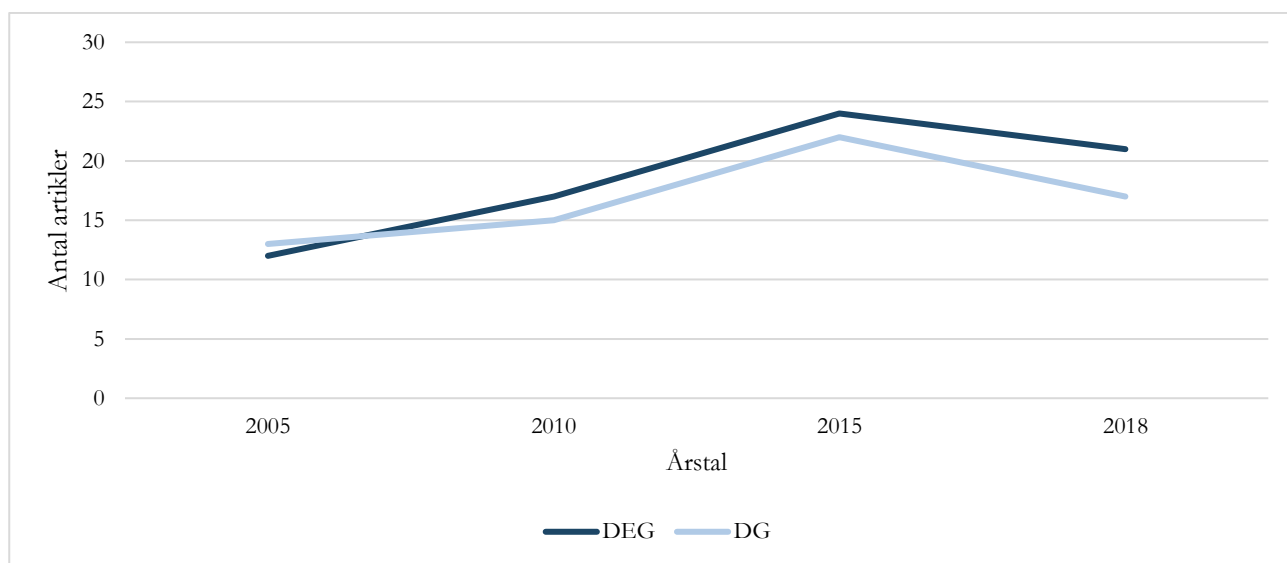
Hvis ikke det er muligt at få adgang til folketings- eller forvaltningsarenaen, og politikere eller embedsmænd ikke lytter, så kan medierne være et redskab til at råbe dem op. Medierne har udviklet sig drastisk de seneste 30 år, hvor internettet er flyttet ind i de danske hjem, og har givet de traditionelle nyhedsmedier som papiravisen, radioen og de daglige 18 nyheder i TV, kamp til strengen (Schrøder et al., 2018). Det betyder også, at interesseorganisationer nu har flere muligheder for at gøre opmærksom på sig selv. I specialet er valget, trods de mange nye medietyper, faldet på at undersøge interesseorganisationers adgang til de to mest læste morgenaviser i Danmark, Politiken og Jyllands-Posten (Obitsø, 2019) da aviserne når ud til en stor del af befolkningen samtidig med, at dataene både er let tilgængelige og pålidelige.

Jævnfør afsnit 2.5.1 er forventningen, at DG har større adgang til mediearenaen end DEG. Forventningen bygger på, at hvis DEG har privilegeret adgang til forvaltningsarenaen, så prioriterer den ikke adgang

til mediearenaen. Analysen har vist, at DEG og DG har lige stor adgang til forvaltningsarenaen, men der holdes, ligesom med folketingsarenaen, fast i forventningen for at skabe konsistens.

Figur 4 viser DEG og DG's optræden i medierne i forhold til hinanden. Figuren er lavet ved først at undersøge, hvor mange gange DEG er tilstede i de artikler, der fremkommer ved søgeordene "erhvervsuddannelse" og "erhvervsskoler" i 2005, 2010, 2015 og 2018. Derefter er det undersøgt, hvor mange gange DG er tilstede i artiklerne, der fremkommer ved søgeordene "gymnasium" og "gymnasial uddannelse" i de samme år. For uddybning se afsnit 3.3.3.

Figur 4: Udvikling i DEG og DG's optræden i medierne

Kilde: Søgning på Infomedia.

Figur 4 viser, at de to organisationer følger hinanden meget pænt gennem årene. DEG ligger en smule over DG tre af årene, men det er så lidt, at det ligeså godt kan tillægges måleusikkerhed. På baggrund af figuren er det muligt at konkludere, at organisationerne har lige stor adgang til mediearenaen, hvilket afkræfter forventningen om, at DG skulle have større adgang end DEG.

Spørgsmålet er herefter, hvad grunden kan være til, at forventningen afkræftes. Først må der ses på, hvad baggrunden for forventningen var. Jævnfør afsnit 2.5.1 har DEG bedre muligheder for at opnå adgang til forvaltningsarenaen end DG, da erhvervsuddannelsesområdet i højere grad er præget af korporatisme sammenlignet med gymnasieområdet. Af den årsag ville medierne ikke blive prioriteret ligeså højt, da de ikke på samme måde giver organisationen direkte adgang til beslutningstagerne (embedsmænd og politikere). Samtidig vil DG søge mod medierne, fordi den har svært ved at få adgang til forvaltningen. Resultaterne har vist, at DEG og DG har lige stor adgang til forvaltningsarenaen. Derfor kan det ikke være et

argument, at DEG ikke prioriterer mediearenaen ligeså højt som DG på grund af deres større adgang til forvaltningsarenaen.

Ses der på interviewene med Dorte Wihre fra DEG og Louise Bülow fra DG, så kommer det også frem, at begge organisationer prioriterer det at have adgang til medierne og derfor benytter indirekte strategier. Dorte Wihre fra DEG udtaler, at det handler om at være synlige, når de går i medierne. Det er vigtigt i forhold til at sende et signal til Christiansborg og andre interesseorganisationer om, at der skal ske nogle forandringer (Bilag 2.2.2, 31). Samtidig fortæller Dorte Wihre, at medierne er vigtige, fordi DEGs medlemmer ikke kan se, hvem de taler med bag de tunge døre til Folketinget og forvaltningen, hvorimod de i medierne kan skabe synlighed omkring deres resultater (Bilag 2.2.2, 43). På den ene side er Dorte Wihre pressechef, og derfor ville det være tvivlsomt, at hun sagde medierne ikke prioriteres højt. På den anden side fortæller det, at DEG har en pressechef, at medierne ikke er til at komme udenom. Situationen er på mange måder den samme hos DG som hos DEG. Her giver Louise Bülow udtryk for, at organisationen aktivt har arbejdet på at blive mere synlige i medierne, da de – som hun siger - ønsker at være mere på forkant, være bedre til at komme med egne udspil og bedre til at få dem født ind i systemet (Bilag 2.2.1, 19). Grunden til at de gerne vil være bedre handler om, at de ifølge Louise Bülow ikke tidligere har været så stærke på mediearenaen (Bilag 2.2.1, 19). Nu skal medierne prioriteres højere, fordi det er en vigtig platform, når det handler om at skabe synlighed omkring organisationen (Bilag 2.2.1, 20) og påvirke den dagsorden, politikerne handler ud fra (Bilag 2.2.1, 21).

Analysen vidner for det første om, at DEG og DG både benytter de direkte strategier, men også de indirekte strategier for at opnå indflydelse. Det bekræfter Christiansen et al. (2004) der skriver, at organisationer vil benytte begge typer af strategier, hvis det er muligt for dem – ikke kun de direkte. For det andet viser interviewene, at medierne ikke er til at komme udenom i dag. Når det er sagt, så udtaler Louise Bülow også, at medierne er vigtige, men at de intet er værd, hvis DG ikke har kontakt til ministeriet og Christiansborg (Bilag 2.2.1, 27). Medierne er dermed et værktøj til at opnå adgang til folketingsarenaen.

På forvaltningsarenaen viste resultaterne, at arbejdsmarkedets organisationer, herunder DA og FH, har privilegeret adgang til arenaen. Ifølge den forudsætning forventningen bygger på, så skulle disse organisationer ikke prioritere mediearenaen højt. På trods af dette viser de kvantitative data, at det er fagforeninger og erhvervsorganisationer, der har størst adgang til mediearenaen på erhvervsuddannelsesområdet (Bilag 1.3.4). Det underbygger pointen om, at adgang til forvaltningsarenaen ikke gør det mindre interessant for interesseorganisationerne at have adgang til medierne.

Resultaterne kan også indikere, at der er en spill-over effekt mellem arenaerne, som beskrevet i teori-afsnittet. På erhvervsuddannelsesområdet var det arbejdsmarkedets organisationer sammen med DEG, der havde størst adgang til forvaltningsarenaen, hvilket også viser sig at være tilfældet på mediearenaen (Bilag 1.3.4). På gymnasieområdet er DG den organisation med størst adgang til forvaltningsarenaen efterfulgt af GL. Igen tegner der sig det samme billede på mediearenaen (Bilag 1.3.5). På folketingsarenaen var det ikke muligt at konkludere, hvilke organisationer der har størst adgang.

Det er ikke muligt med sikkerhed at konkludere, at der er en spill-over effekt, men resultaterne viser meget tydeligt, at de organisationer der har størst adgang til forvaltningsarenaen, også har det til mediearenaen. En spill-over effekt handler om, at hvis en organisation har stor adgang til en arena, så er der høj sandsynlighed for, at den også får stor adgang til de andre arenaer. I dette tilfælde betyder det, at de organisationer der har adgang til embedsmændene, sidder inde med en nyhedsværdi, der er interessant for journalister. Hvis der er en spill-over effekt, kan det at DEG og DGs adgang er meget ens på forvaltningsarenaen, være med til at forklare, hvorfor deres adgang minder så meget om hinanden på mediearenaen.

Ses der overordnet på hvilke organisationer, der har adgang til medierne på henholdsvis gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet, så er der et punkt, hvor der ses en stor forskel. På gymnasieområdet har identitetsorganisationer væsentlig større adgang til medierne end de har på erhvervsuddannelsesområdet. Faglige organisationer står også lidt stærkere i 2005, 2010 og 2015 (Bilag 1.3.4; 1.3.5). Omvendt har erhvervsorganisationer langt større adgang til medierne på erhvervsuddannelsesområdet end de har på gymnasieområdet (Bilag 1.3.4; 1.3.5). På gymnasieområdet er det institutionelle organisationer, der har størst adgang, hvor fagforeninger og identitetsorganisationer kæmper om at få næstmest opmærksomhed (Bilag 1.3.5). På erhvervsuddannelsesområdet er det fagforeninger, erhvervsorganisationer og institutionelle organisationer, der alle tre år har ca. lige stor adgang (Bilag 1.3.4).

Resultaterne viser, at det er de klassiske korporative organisationer, der har størst adgang til mediearenaen på erhvervsuddannelsesområdet. Omvendt er der flere pluralistiske tegn på gymnasieområdet. Det drejer sig om, at identitetsorganisationer og faglige organisationer har større adgang samtidig med, at erhvervsorganisationer har minimal adgang.

På både forvaltnings- og folketingsarenaen viste det sig at være organisationer med mange generelle ressourcer, der særligt har mulighed for at opnå adgang.

Som tidligere nævnt, er det de samme organisationer, der har stor adgang til forvaltningsarenaen, der også har stor adgang til mediearenaen. På erhvervsuddannelsesområdet er det særligt arbejdsmarkedets-

organisationerne og DEG. Det er tidligere argumenteret for, at de besidder mange generelle ressourcer samt insiderressourcer. Deres outsiderressourcer kan diskuteres. På den ene side er ingen af dem ideelle organisationer, der har let ved at fortælle de personlige historier. På den anden side repræsenterer FH og DA tilsammen over en million medlemmer (DA, 2019a), så organisationerne er nogle den danske befolkning kender og kan forholde sig til. DEG vurderes at have begrænsede generelle ressourcer. Særligt fordi arbejdsmarkedets organisationer har så stor adgang til medierne, betyder det også, at det er interesseorganisationer på erhvervsuddannelsesområdet, der har større adgang til mediearenaen end organisationer på gymnasieområdet (Bilag 1.3.3).

På gymnasieområdet er det DG, GL og Danske Gymnasielever Sammenslutning, der har størst adgang til medierne (Bilag 1.3.5). De har alle en vis grad af generelle ressourcer, da to af dem får statstilskud, og den sidste er fagforening for næsten gymnasielærere i Danmark, hvilket betyder 14.500 medlemmer (GL, 2019). Organisationerne har dog ikke ligeså mange generelle ressourcer som arbejdsmarkedets organisationer. De vurderes alle at have mange insiderressourcer (stor viden om skolerne, lærerne og eleverne). Ingen af dem har mange outsiderressourcer – eleverne har måske lidt flere end de andre. 73,1 pct. af de af de elever, der forlod folkeskolen i 2018, søgte optagelse på gymnasiet (UVM13, 2019). Mange af dem må formodes at bo hjemme hos deres forældre, der har interesse i deres børns skolegang. Derfor kan Danske Gymnasielever Sammenslutning appellere bredt. Hvor DG har svært ved at fortælle, hvis det går dårligt på skolerne, da det så kan gå ud over søgetallet til gymnasierne, så kan eleverne nemmere stå frem med, hvor stressende det er at gå i gymnasiet, om puttemiddage og fraværdsregler.

Når lære- og elevorganisationerne på gymnasieområdet fremhæves som et tegn på, at generelle ressourcer spiller en rolle, kan der sættes spørgsmålstegn ved, hvorfor lære- og elevorganisationerne på erhvervsuddannelsesområdet kun har minimal adgang (Bilag 1.3.4). Der er to oplagte forklaringer: 1) Der er ikke ligeså mange lærere og elever på erhvervsskolerne, som der er gymnasielærere- og elever, hvilket gør, at de ikke har den samme stemme 2) Erhvervsskolelærerne er repræsenteret både hos Uddannelsesforbundet og Danmarks Lærerforening, der også har andre faggrupper repræsenteret. Erhvervsskoleeleverne er ligeledes repræsenteret hos både Erhvervsskolernes ElevOrganisation og Landssammenslutningen af Handelsskoleelever. Det kan være med til at give lærerne og eleverne ringere gennemslagskraft.

Ovenstående viser, at de organisationer, der har stor adgang til mediearenaen, har mange generelle ressourcer. Desuden viser det, at teorien om at det særligt er organisationer med mange outsiderressourcer, der har adgang til mediearenaen, ikke kan bekræftes, når det drejer sig om ungdomsuddannelserne. Det er andre ting, der her er afgørende.

For at samle op på mediearenaen, så blev det til at begynde med konkluderet, at DEG og DG har lige stor adgang til medierne, hvilket afkræfter forventningen. Interviewene med organisationerne viste, at mediearenaen bliver prioriteret uafhængig af, at de har stor adgang til forvaltningen, da medierne kan bruges til andre ting, herunder at ligge pres på politikerne og vise sig frem for medlemmerne. Resultaterne viser, at de organisationer der har stor adgang til forvaltningsarenaen, også har stor adgang til mediearenaen. Det indikerer, at der er en spill-over effekt. Fælles for organisationerne er, at de alle har mange generelle ressourcer og insiderressourcer, men ikke outsiderressourcer.

4.4 Sammenligning af arenaerne og diskussion af resultaterne

Alle tre arenaer er nu blevet analyseret, og resultaterne viser, at forventningen ikke kan bekræftes, da der overordnet set ikke er stor forskel på DEG og DGs adgang til nogle af arenaerne. Derfor er forskellige andre forklaringsmodeller blevet diskuteret. For at samle op på analysen vil nogle af de spørgsmål, der kan trænge sig på, nu blive taget op og diskuteret.

Det handler for det første om, hvorvidt det er muligt at konkludere, at DEG og DG har større adgang til nogle arenaer end andre arenaer, herunder også deres prioritering af arenaerne. For det andet handler det om, hvorvidt erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme og gymnasieområdet af pluralisme, som forventningen bygger på. I den forbindelse diskuteres det også, hvorfor forventningen må afkræftes.

4.4.1 DEG og DGs prioritering af arenaerne

Et spørgsmål der kunne være interessant at få svar på er, hvilken arena DEG og DG har størst og mindst adgang til. Udfordringen ved at svare på dette spørgsmål er, at empiriindsamlingen og analysen er bygget op efter at sammenligne de to organisationers adgang til hver enkelt arena isoleret set, og dermed ikke at lave en sammenligning på tværs af arenaerne. Fordi organisationernes adgang til alle tre arenaer er målt på forskellige måder, betyder det, at den ikke kan sammenlignes direkte. Det havde krævet, at alle indikatorerne for adgang blev omsat til parametre, hvor en organisation kunne opnå en score ud fra, hvor stor adgangen er. Det har ikke været indenfor specialets ramme at gøre dette. Når det så er sagt, har interviewene med DEG og DG givet en indikation af, hvilke arenaer de prioriterer højest – og hvornår de søger adgang til en arena fremfor en anden. Disse pointer vil blive belyst i det følgende.

Resultaterne viste, at både DEG og DG har stor adgang til forvaltningsarenaen sammenlignet med mange andre organisationer. Det mener de også selv, at de har. Både Louise Bülow og Dorte Wihre udtaler, at de har hyppigt og tæt kontakt til embedsmændene (Bilag 2.2.1, 26; 2.2.2, 38). Det illustreres godt, når Louise Bülow siger, at ”Man har en stemme og man har aktier i det, der bliver lavet.” (Bilag 2.2.1, 28).

Dorte Wihre stiller det op som, at embedsværket særligt er interessant for DEG, når et politisk udspil er ved at blive udformet, og efter at en politisk aftale er blevet vedtaget og skal implementeres (Bilag 2.2.2, 38). Louise Bülow fortæller, at DGs kontakt til ministeriet særligt handler om drift og implementering (Bilag 2.2.1; 28). Hvad organisationerne ønsker at have kontakt med embedsmændene om, indvirker selvfølgelig også på, hvilke metoder de skal benytte.

Dorte Wihre udtaler, at hvis DEG får kendskab til, at der er nogen inde i Børne- og Undervisningsministeriet, der sidder og er ved at udforme et politisk udspil, så forsøger de at komme i dialog med embedsmændene og spille ind med forslag på indholdssiden (Bilag 2.2.2, 38). De handler altså meget proaktivt og benytter en direkte strategi for at få indflydelse. Når en politisk aftale er blevet vedtaget, inddrages de som oftest i et samarbejde med ministeriet om implementeringen af aftalen (Bilag 2.2.2, 38). Her kræver det derfor ikke i lige så høj grad, at de er pågående. Kontorchef Signe Philip bekræfter, at DEG ofte inddrages i implementeringen af politiske aftaler (Bilag 2.2.3, 45). Det siger noget om den gensidige interesse, der er i at arbejde sammen om den opgave, det er at få en aftale til at blive til virkelighed. Samtidig vidner det om, at det ikke kun er DEG, der opsøger ministeriet, men også ministeriet der opsøger DEG. Det bekræfter både Dorte Wihre og Signe Philip også (Bilag 2.2.2, 39; 2.2.3, 50). Det er et klassisk tegn på korporatisme, at kontakten mellem embedsmænd og organisationer er så fastlagt, at organisationerne ikke altid behøves at tage initiativ.

Det samme billede tegner sig i forhold til DG, der også tidligere viste sig at være en organisation med privilegeret adgang til forvaltningsarenaen. Louise Bülow udtaler, at det i ligeså høj grad er ministeriet, der tager initiativ til kontakten, som det er DG (Bilag 2.2.1, 28). På mange måder ser Louise Bülow det som om, at DG er knyttet op til ministeriet på en anden måde end de organisationer, der ikke modtager tilskud (Bilag 2.2.1, 28). Det betyder, at de ifølge Louise Bülow varetager en del opgaver, som i princippet også kunne ligge hos en offentlig myndighed, og at de fungerer som mellemmand mellem ministeriet og sektoren (Bilag 2.2.1, 26). Dorte Wihre udtaler ligeledes, at der selvfølgelig følger forpligtigelse med et tilskud (Bilag 2.2.1, 40-41). Det er interessant, fordi det sætter spørgsmålstegn ved tanken om DEG og DG som to organisationer, der er uafhængige af Børne- og Undervisningsministeriet. Både Signe Philip og Trine Frederiksen afviser, at tilskuddet gør, at DEG og DG står i en anden situation end andre organisationer (Bilag 2.2.3, 48; 2.2.4, 58), og det er da også muligt at argumentere for, at DEG og DG bestemt ikke er de eneste organisationer, der modtager tilskud. Det samme gør andre lederorganisationer og elevorganisationer. Det er muligt, at DEG og DG overvurderer deres egen rolle. På trods af dette fornemmes det, at både DEG og DG mener, at det er naturligt, at de har en tæt knytning til forvaltningen og at de prioriterer det meget højt at pleje den tætte og fortrolige relation, de har.

På folketingsarenaen virker det ikke til, at der er den samme tætte kontakt. Louise Bülow udtaler, at kontakten til Folketinget er ligeså vigtig som til forvaltningen (Bilag 2.2.1, 27), men på den anden side er det også hendes vurdering, at DG står stærkere i forhold til forvaltningen og tidligere ikke har været så proaktive overfor Folketinget (Bilag 2.2.1, 19). Dorte Wihre giver også udtryk for, at Folketinget er vigtigt, fordi det er politikerne, der styrer skolernes rammevilkår (Bilag 2.2.2, 35), hvilket Louise Bülow også nævner som grund til, at det er centralt at have kontakt til folketingspolitikere (Bilag 2.2.1, 25). Både DEG og DG benytter sjældent de formelle kanaler, når de søger adgang til folketingsarenaen. I stedet benytter de sig af de muligheder, de har for at kontakte politikerne direkte (Bilag 2.2.1, 24; 2.2.2, 34).

Louise Bülow betegner forholdet mellem DG og politikerne som et bytteforhold: "[...] altså det er en banal måde at stille det op, men det er i et eller andet bytteforhold, man står i som organisation overfor nogen folketingspolitikere. Vi skal jo hjælpe dem med at opnå deres politik, hvis vi skal have dem til at hjælpe os med at opnå vores politik." (Bilag 2.2.1, 25).

Denne udtalelse harmonerer fuldstændig med teorien om, at politikerne ikke kan opnå deres mål uden organisationerne, og at organisationerne ikke kan opnå deres mål uden politikerne, da de begge besidder noget, den anden ikke har jævnfør afsnit 2.4. Ifølge Louise Bülow kan DG hjælpe politikerne ved at agere eksperter og bidrage med den viden, organisationen har om området (Bilag 2.2.1, 24). Til gengæld får DG mulighed for at præge politikernes holdninger i den ønskede retning. Når Dorte Wihre fra DEG fortæller om deres kontakt til folketingspolitikere, minder det meget om det, Louise Bülow fortæller. Det er typisk i forbindelse med et politisk udspil, at DEG vil søge adgang til folketingsarenaen. Strategien er, ligesom DGs, at kontakte politikerne direkte for at give dem argumenter og viden, de kan bruge i forhandlingerne (Bilag 2.2.2, 35; 2.2.1, 25).

Både fra DEG og DGs side er det opfattelsen, at det oftere er dem end politikerne, der tager initiativ til kontakten (Bilag 2.2.1, 24; 2.2.2, 26). Som Dorte Wihre udtaler: "I de første år, hvor vi var synlige, så var vi... så var det udelukkende på initiativ fra os. Politikere ringer jo ikke bare til sådan nogen som os." (Bilag 2.2.2, 36). Det giver god mening, at det i højere grad er organisationerne, der skal tage initiativ til kontakten med politikerne sammenlignet med embedsmændene, når man ser på, hvilke opgaver de henholdsvis sidder med. Embedsværket sidder med en sag fra den er en idé i ministerens hoved, til den formuleres som et udspil, forhandles af de politiske ordførere, vedtages som en aftale og til sidst implementeringen af den i årene, der efterfølgende kommer. Derfor har embedsmændene og interesseorganisationerne mulighed for at skabe et samarbejde, der kan løbe i årevis. Folketingspolitikere er ofte inde over en sag i meget kortere tid. De forhandler med regeringen om at indgå en aftale på baggrund af et udspil. Bliver aftalen indgået og stemmes den igennem i Folketinget, giver politikerne derefter slip på

sagen. Det betyder ikke, at de ikke følger den, men deres opgave er derefter løst. Derfor er det en mere intens periode, hvis interesseorganisationerne vil påvirke politikerne. Samtidig er der folketingsvalg hver fjerde år, hvor der ofte sker udskiftninger, hvilket betyder, at organisationerne skal opbygge et nyt forhold til en ny politiker. Det nævner Dorte Wihre også som en udfordring (Bilag 2.2.2, 36). På den måde giver det mening, hvis DEG og DGs adgang til folketingsarenaen ikke er ligeså god som adgangen til forvaltningsarenaen, som indtrykket er efter at have talt med Louise Bülow og Dorte Wihre.

Efter at have sammenlignet forvaltnings- og folketingsarenaen er det nu tid til at kaste et blik på, hvordan DEG og DG står i forhold til mediearenaen. Analysen viste, at de to organisationer havde lige stor adgang til medierne. DG er den interesseorganisation på gymnasieområdet, der har størst adgang til arenaen, og har gennem årene stået for mellem 23 til 29 pct. af tilstedeværelsen sammenlignet med andre interesseorganisationer på området (Bilag 1.3.5). DEG har, målt på antal gange, været ligeså meget tilstede i medierne som DG, men målt i procent, så har de stået for mellem 17 og 23 pct. af tilstedeværelsen i medierne sammenlignet med de andre interesseorganisationer på erhvervsuddannelsesområdet (Bilag 1.3.4). Det er lidt mindre end DG. Forklaringen er, at der er flere interesseorganisationer, der har adgang til mediearenaen på erhvervsuddannelsesområdet sammenlignet med gymnasieområdet.

I analysen af mediearenaen kom det frem, at det er vigtigt for begge organisationer at være synlige i medierne. Det er ikke muligt at konkludere, om DEG og DG har større eller mindre adgang til mediearenaen end de to andre arenaer, men medierne prioriteres af andre årsager end Folketinget og forvaltningen.

For det første er det en arena, hvor organisationerne søger adgang, når de vil skabe en dagsorden og lægge offentligt pres på politikerne. Det kunne f.eks. være ligesom i forbindelse med kampagnen mod omprioriteringsbidraget, som Louise Bülow og Dorte Wihre fortalte om i interviewene. Her arbejdede en række uddannelsesorganisationer sammen om at skabe et flertal imod bidraget (Bilag 2.2.1, 25; 2.2.2, 33). For det andet prioriteres mediearenaen, fordi medierne giver DEG og DG mulighed for at sende et signal til omverden, herunder medlemmer og andre organisationer, om, at de er stærke og vigtige organisationer, der arbejder aktivt for området.

For at samle op så ligner DEG og DGs prioriteringer af arenaerne meget hinanden, hvilket også afspejler sig i deres adgang. Det er tydeligt, at forvaltningen og det tætte samarbejde de har med embedsmændene, er meget vigtigt for dem. Folketingsarenaen er ligeledes vigtig, men der er forhold, der spiller ind og gør det svært for organisationerne at opretholde en stor adgang. Medierne prioriteres, fordi det er en arena,

der kan hjælpe med at skabe adgang til folketingsarenaen samtidig med, at den kan skabe opmærksomhed omkring ønskede forandringer og synlighed overfor medlemmer og andre organisationer.

4.4.2 Opsamling på forventningen

Formålet med dette afsnit er at samle op på forventningen i forhold til resultaterne fra analysen. Forventningen var, at DEG ville have større adgang til forvaltningsarenaen end DG, og at DG ville have større adgang til folketings- og mediearenaen sammenlignet med DEG. Forventningen byggede på, at erhvervsuddannelsesområdet har flere korporative træk end gymnasieområdet, hvilket kunne give DEG bedre mulighed for at have tæt kontakt til forvaltningen. Desuden har folketingsarenaen i en tid, hvor korporatisme har domineret, ikke været betydningsfuld for interesseorganisationer. Omvendt var forventningen, at fordi gymnasieområdet har pluralistiske træk, så betyder det, at DG har svære ved at få adgang til forvaltningen og derfor i højere grad vil prioritere Folketinget og medierne.

Resultaterne på forvaltningsarenaen viser, at DEG og DG har lige stor adgang. På folketingsarenaen kan det ikke bekræftes, hvilken af organisationerne, der har størst adgang og på mediearenaen har organisationerne lige stor adgang. Samlet afkræfter dette forventningen.

Fordi forventningen var, at korporatisme præger erhvervsuddannelsesområdet og pluralisme præger gymnasieområdet, så er dette løbende blevet undersøgt i analysen. For hvis det ikke kan bekræftes og rammerne for organisationernes muligheder for at opnå adgang ikke er forskellige, kan det være en forklaring på, at der ikke er forskel på DEG og DGs adgang til arenaerne. Omvendt handler det om, hvordan organisationerne har udnyttet rammerne, hvis der er forskel på områderne. Derfor vil de tegn, der har været på korporatisme og pluralisme på henholdsvis erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet i det følgende blive belyst for at kunne konkludere, om erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme og gymnasieområdet af pluralisme - eller om dette ikke er tilfældet.

Som beskrevet i afsnit 3.4 var der punkter, der i analysen særligt blev holdt øje med. Det drejer sig om følgende: 1) Antal af råd, nævn og udvalg – og hvem der er medlemmer, 2) Brede eller smalle høringer, 3) Variation i typer af organisationer, der har adgang til de tre arenaer, 4) Få interesseorganisationer med privilegeret adgang til forvaltningen eller mange organisationer, med lavere adgang til forvaltningen og 5) Organisationers prioritering af arenaerne.

I det følgende vil disse punkter blive analyseret ud fra resultaterne i analysen.

- 1) Råd, nævn og udvalg med interesseorganisationer som medlemmer er et korporativt træk og jo flere, jo stærkere et træk er det. De kvantitative data viser, at der er væsentlig flere råd, nævn og

udvalg på erhvervsuddannelsesområdet (og at de har organisationer som medlemmer) sammenlignet med gymnasieområdet.

- 2) Brede høringer er et pluralistisk træk og smalle høringer er et korporativt. En undersøgelse af høringslister viser, at der gennemsnitligt bliver holdt smallere høringer på erhvervsuddannelsesområdet end gymnasieområdet.
- 3) Variation i typer af organisationer er undersøgt, fordi under korporatisme er det traditionelt set erhvervsorganisationer og fagforeninger efterfulgt af institutionelle organisationer, der har privilegeret adgang til forvaltningen. Under pluralisme er der større variation i organisationer på alle arenaer samt flere identitets og ideelle organisationer.

På erhvervsuddannelsesområdet viser resultaterne, at det er fagforeninger, erhvervsorganisationer og institutionelle organisationer, der har størst adgang – både på forvaltnings- og mediearenaen.

På gymnasieområdet er det det hovedsageligt institutionelle organisationer efterfulgt af fagforeninger og identitetsorganisationer, der særligt har adgang til forvaltnings- og mediearenaen.

På folketingsarenaen er billedet lidt anderledes end de to andre arenaer. På erhvervsuddannelsesområdet er det særligt fagforeninger, der dominerer, mens det på gymnasieområdet er faglige organisationer, der har sendt breve og deltaget i deputationer.

Resultaterne viser, at det er de organisationer, der normalt står særligt stærkt under korporatismen, der også har størst adgang til arenaerne på erhvervsuddannelsesområdet (Fagforeninger, erhvervsorganisationer og institutionelle organisationer). På gymnasieområdet er det institutionelle organisationer, der er dominerende efterfulgt af fagforeninger, men det er interessant, at både identitets- og faglige organisationer viser sig også at være tilstede, hvilket giver større variation i organisationstyper. Fordelingen af interesseorganisationers adgang til arenaerne peger på korporatisme indenfor erhvervsuddannelsesområdet, hvorimod billedet på gymnasieområdet ikke er ligeså klart.

- 4) Interviewene med kontorcheferne på de to områder viser, at der både på gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet er organisationer med privilegeret adgang. På førstnævnte er det DG og GL. På sidstnævnte er det FH, DA og DEG. Det er i forhold til begge områder et korporativt tegn.
- 5) Da korporatismen var på sit højeste tilbage i 1970'erne mente mange interesseorganisationer, at folketingsarenaen var ubetydelig (Buksti, 1984). Interviewene med DEG og DG viste, at organisationerne begge prioriterer forvaltnings- og folketingsarenaen højt, men at det er nemmere for dem at have en fast kontakt til embedsmændene. Medierne er også vigtige, men i høj grad fordi det hjælper organisationerne med at få adgang til folketingsarenaen.

Efter at have gennemgået de forskellige tegn på korporatisme og pluralisme på henholdsvis erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet, så kan det for det første konkluderes, at erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme. Det viser både de kvantitative og de kvalitative data.

For det andet kan det konkluderes, at de kvantitative data og kvalitative interview peger i hver deres retning i forhold til om gymnasieområdet er præget af korporatisme eller pluralisme. På den ene side viser de kvantitative data, at gymnasieområdet har flere pluralistiske træk end erhvervsuddannelsesområdet med færre råd, nævn og udvalg, bredere høringer og større variation i organisationer, der har adgang til arenaerne. På den anden side viser interviewet med kontorchef Trine Frederiksen, at DG sammen med GL som de eneste organisationer har privilegeret adgang til forvaltningsarenaen, hvilket er et tegn på korporatisme.

Resultaterne på gymnasieområdet er interessante, da de peger mod, at området er præget af privilegeret pluralisme. Som beskrevet i afsnit 2.5 dækker privilegeret pluralisme over en tilstand, hvor flere typer af organisationer har fået større adgang til de politiske arenaer end dengang, hvor korporatismen stod meget stærkt, men hvor det stadigvæk er få organisationer, der spiller den dominerende rolle (Binderkrantz et al., 2014). Specialet kan ikke vise en tidsmæssig udvikling, og dermed ikke hvordan det tidligere har været på gymnasieområdet. På trods af dette viser resultaterne tydeligt, at det er et område, der har flere pluralistiske træk end erhvervsuddannelsesområdet, samtidig med at DG og GL har privilegeret adgang til forvaltningen, ligeså vel som disse organisationer også dominerer i medierne. På folketingsarenaen kan det ikke konkluderes, hvilke organisationer der har størst adgang.

Til trods for at gymnasieområdet i højere grad er præget af privilegeret pluralisme end den traditionelle form for pluralisme, se er rammerne for interesseorganisationer på gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet stadigvæk forskellige – om end mindre end forventet. Dette har vist sig ikke at påvirke DEG og DGs adgang til arenaerne, da organisationerne har lige stor adgang til dem. Umiddelbart må det forventes, at DG skal kæmpe hårdere for at opnå adgang til forvaltningsarenaen end DEG, fordi erhvervsuddannelsesområdet har flere korporative træk, men det er der ikke noget i analysen, der viser. Spørgsmålet er derfor, hvad det er der gør, at organisationernes adgang til arenaerne minder så meget om hinanden.

I forhold til forvaltningsarenaen, så viser interviewene med kontorcheferne Trine Frederiksen og Signe Philip, at DEG og DG har noget, embedsmændene ikke kan undvære. De har unik viden om de uddannelsesinstitutioner, der er deres medlemmer og kan fungere som mellemlid mellem dem og ministeriet. I teorien beskrives det, hvordan viden der kan bidrage til udvikling og implementering af politik, samt information om organisationernes opbakning i politiske processer, er centralt for embedsmændene. På

henholdsvis erhvervsuddannelses- og gymnasieområdet har det vist sig, at DEG og DG er de organisationer, der kan bidrage med den viden. Det kan forklares ved, at DG er den eneste organisation, der repræsenterer de almene gymnasier (STX) og hf, hvor DEG som den eneste organisation repræsenterer de traditionelle erhvervsskoler og erhvervsgymnasier. Det er kun landbrugsskoler og SOSU-skoler, der er organiseret i separate interesseorganisationer. Både Trine Frederiksen og Signe Philip forklarer, at de hos DG og DEG kan få viden om, hvilke udfordringer skolerne har, hvordan politiske forslag vil blive modtaget og hvordan forslagene på bedst mulig måde bliver til virkelighed. En viden der er uundværlig for embedsmændenes arbejde. Analysen viste altså, at DEG og DGs unikke insiderr ressourcer er afgørende for, at de begge har stor adgang til forvaltningen. Desuden peges der i analysen også på, at organisationerne besidder de samme generelle ressourcer. Det vil blive diskuteret samlet for arenaerne.

På mediearenaen har DEG og DG også vist sig at have lige stor adgang. Det er på baggrund af analysen ikke muligt at konkludere, hvorfor journalisterne giver organisationerne adgang. Alligevel er der nogle oplagte årsager, som kort vil blive beskrevet nedenunder

For det første kan det handle om det samme som på forvaltningsarenaen – at DEG og DG begge sidder på en unik viden om hver deres område. Når journalisterne skal vide noget om, hvordan skolerne ser på et politisk forslag eller hvordan et politisk initiativ fungerer på henholdsvis erhvervsuddannelses- eller gymnasieområdet, er der derfor et oplagt sted at gå hen.

For det andet kan der argumenteres for, at der eksisterer en spill-over effekt. De interesseorganisationer, der har størst adgang til forvaltningsarenaen, er også de organisationer, der har størst adgang til mediearenaen. Der kan argumenteres for, at fordi organisationerne har høj adgang til forvaltningsarenaen, så er medierne interesserede i dem, da organisationerne ved om et udspil er på vej, hvordan det går med forhandlingerne af en aftale eller implementeringen af nogle politiske initiativer. Det kan hverken be- eller afkræftes med sikkerhed af empirien, men det giver særlig god mening, fordi ingen af organisationerne besidder sønderligt mange outsiderressourcer.

I forhold til folketingsarenaen er det allerede gjort klart, at det ikke er muligt at konkludere hvilken organisation, der har størst adgang. Det er selvfølgelig ikke muligt at lave en hypotetisk diskussion om, hvorfor organisationerne har lige stor adgang til arenaen. Det er til gengæld interessant, at de formelle kanaler der kan bruges til at opnå adgang til folketingsarenaen – som breve og deputationer – kun benyttes af mindre ressourcestærke organisationer. DEG og DG, der begge har et professionelt sekretariat og stærke aktører som medlemmer, kan ikke se dem selv benytte de formelle kanaler, da de netop har mulighed for at kontakte politikerne direkte og derigennem skabe et tæt og tillidsfuldt samarbejde. Det vidner om, at der

er en stor ulighed i organisationers muligheder for at opnå adgang til folketingsarenaen, lige meget om det er erhvervsuddannelses- eller gymnasieområdet.

Samlet i forhold til arenaerne kan det konkluderes, at de organisationer der har stor adgang, også har mange generelle ressourcer. Der er ikke lavet en systematisk undersøgelse af, hvor mange generelle ressourcer alle organisationer har. Derfor er det heller ikke muligt at konkludere, hvorvidt det spiller en afgørende rolle eller ej. På trods af dette viser analysen, at de organisationer der særligt er fremtrædende på erhvervsuddannelsesområdet, herunder DEG, FH og DA, har mange generelle ressourcer. På gymnasieområdet er det særligt DG efterfulgt af GL og til dels Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, der også vurderes at have en vis mængde generelle ressourcer. At generelle disse ressourcer spiller en stor rolle, bekræfter Binderkrantz et al. (2014), der har lavet en undersøgelse, der viser, at generelle ressourcer, herunder særligt størrelsen på organisationernes sekretariat, øger deres muligheder for at opnå adgang til alle arenaer. Derfor kan det, at DEG og DG har de samme typer af medlemmer, begge får statstilskud og næsten har den samme størrelse på sekretariatet, være med til at forklare, at de har den samme adgang til arenaerne.

For at samle op så kan det konkluderes, at erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme, hvorimod gymnasieområdet er præget af privilegeret pluralisme. Overordnet skaber det forskellige rammer for interesseorganisationers muligheder for at få adgang til de politiske arenaer. På trods af dette viser analysen, at DEG og DG har lige stor adgang til forvaltnings- og mediearenaen. Begge organisationer er nogle af de få, der har privilegeret adgang til forvaltningsarenaen. Desuden har de begge stor adgang til mediearenaen. Forklaringen på dette skal findes i, at DEG og DG kan tilbyde gatekeeperne noget, de ikke kan få andre steder – viden der kan bidrage til udvikling og implementering af politik, samt information om organisationernes opbakning i politiske processer (insiderressourcer) – formidlet af professionelle interessevaretagere (generelle ressourcer). Desuden indikeres det, at der er en spill-over effekt mellem arenaerne.

5. Konklusion

Motivationen for at lave den undersøgelse, der nu skal konkluderes på, var at finde ud af, i hvilket omfang korporatisme og pluralisme kan forklare interesseorganisationers muligheder for at opnå adgang til de tre politiske arenaer, forvaltningen, Folketinget og medierne, på henholdsvis gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet. Forventningen var, at erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme, og gymnasieområdet er præget af pluralisme, hvilket skaber nogle rammer for DEG, der giver organisationen større mulighed for at opnå adgang til forvaltningsarenaen end DG. DEG vil på grund af deres store adgang til forvaltningen ikke prioritere Folketinget og medierne. Forventningen var omvendt, at DG har større adgang til folketings- og mediearenaen end DEG, da DG ikke har stor adgang til forvaltningsarenaen, og derfor i højere grad må prioritere de to andre arenaer. Denne forventning kan ikke bekræftes, da de kvantitative data viser, at organisationerne har lige stor adgang til forvaltnings- og mediearenaen. Det har ikke været muligt at konkludere, hvilken af organisationerne der har størst adgang til folketingsarenaen.

Forklaringen på, at forventningen afkræftes, skal ikke findes i, at erhvervsuddannelsesområdet ikke er præget af korporatisme, da det på baggrund af både de kvantitative data og kvalitative interviews kan konkluderes, at erhvervsuddannelsesområdet har klare korporative træk. Empirien viser desuden, at gymnasieområdet i højere grad er præget af privilegeret pluralisme end traditionel pluralisme. Det betyder på den ene side, at de rammer organisationerne skal agere under, ikke er så forskellige som forventet, hvilket kan være en af forklaringerne på, at der ikke er forskel på organisationernes adgang til forvaltnings- og mediearenaen. På den anden side er der stadigvæk flere korporative træk på erhvervsuddannelsesområdet end gymnasieområdet, der gør, at det kan antages, at DG i højere grad end DEG skal arbejde for at opnå adgang til forvaltningsarenaen. På baggrund af de fire interviews der er udført, kan det konkluderes, at det ikke er tilfældet.

Forklaringen på, at DEG og DG har lige stor adgang til forvaltningsarenaen er, at de begge har noget, embedsmændene ikke kan undvære. De har unik viden om henholdsvis erhvervsskolerne og gymnasierne, der er deres medlemmer. Derfor kan organisationerne fungere som mellemlid mellem ministeriet og uddannelsesinstitutionerne.

Forklaringen på, at DEG og DG har lige stor adgang til mediearenaen, kan findes to steder. For det første kan det handle om det samme som på forvaltningsarenaen, nemlig at DEG og DG begge sidder på en viden om hver deres område, som journalisterne ikke nemt finder andre steder. For det andet kan der argumenteres for, at der er en spill-over effekt mellem arenaerne. Både på gymnasieområdet og erhvervs-

uddannelsesområdet har de organisationer med størst adgang til forvaltningsarenaen også størst adgang til mediearenaen.

Det kan ikke konkluderes, om DEG eller DG har størst adgang til folketingsarenaen. Det kan til gengæld konkluderes, at organisationerne næsten udelukkende kontakter politikerne direkte. De sender ikke et brev til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg eller deltager i en deputation, hvilket er grunden til at deres adgang ikke kan måles via de formelle kanaler.

Samlet i forhold til forvaltningsarenaen og mediearenaen kan det konkluderes, at de organisationer der har stor adgang, også har mange generelle ressourcer. I forhold til folketingsarenaen viser interviewene med DEG og DG, at det ligeledes kræver mange generelle ressourcer at opretholde tæt kontakt til politikerne. Det kan konkluderes, at de organisationer der særligt har adgang til arenaerne på erhvervsuddannelsesområdet, er DEG, FH og DA. På gymnasieområdet er det DG efterfulgt af GL og til dels Danske Gymnasieelevers Sammenslutning.

Forudsætningen for forventningen var, at hvis en organisation har privilegeret adgang til forvaltningsarenaen, så prioriterer den ikke folketingsarenaen eller mediearenaen. På baggrund af både de kvantitative data og kvalitative interviews kan dette afkræftes. Både Louise Bülow fra DG og Dorte Wihre fra DEG udtaler, at organisationerne prioriterer folketings- og mediearenaen højt. Det på trods af at de begge har privilegeret adgang til forvaltningen. I medierne kan organisationerne vise sig frem for medlemmerne og søge indflydelse på den politiske dagsorden. Folketingsarenaen kan også bruges til at påvirke den politiske dagsorden, ligeså vel som den er vigtig i forhold til at få indflydelse på de politiske forhandlinger. En af forklaringerne på, at forventningen må afkræftes, kan derfor findes i, at DEG søger adgang til alle tre arenaer. Organisationen søger dermed ikke kun adgang til forvaltningsarenaen, hvor den ellers har privilegeret adgang.

På trods af at erhvervsuddannelsesområdet har flere korporative træk end gymnasieområdet, så viser specialet, at det ikke påvirker DEG og DGs muligheder for at opnå adgang til arenaerne forskelligt. Det der i stedet er afgørende for at opnå stor adgang til forvaltningen, Folketinget og medierne, er at besidde de rigtige insiderressourcer og en høj grad af generelle ressourcer. Desuden formodes der at være en vis spill-over effekt mellem arenaerne.

5.1 Vurdering af konklusionens validitet

Inden undersøgelsen gik i gang, blev forskellige indikatorer til at måle DEG og DGs adgang til arenaerne valgt. Alle indikatorer har som udgangspunkt været udmærkede til at vise deres adgang. Det har været positivt, at forholdsvis meget data har været offentligt tilgængeligt på Folketingets eller Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside. Desuden har Infomedia været uundværlig. Der har dog også været udfordringer – både rent praktisk i forbindelse med at opnå adgang til nogle af dataene, men også fordi det har vist sig, at DEG og DG ikke altid benytter de kanaler, der er målt på, til at opnå adgang.

For at starte med de udfordringer, der har været omkring indsamling af data, så har det særligt handlet om høringssvar. Da embedsmænd ikke har pligt til at offentliggøre de høringssvar, de modtager, kan det være mere eller mindre tilfældigt, hvilke de har valgt at ligge op på høringssportalen. Alle de 302 høringssvar, der har været tilgængelige, er blevet indsamlet, men på trods af dette er resultatet usikkert, da der er risiko for systematiske fejl. Det svækker validiteten. I forhold deputationer, så har der kun været tilgængelige data midt i 2016, og ikke tilbage fra 2005, 2010 og 2015 som håbet.

For at gå videre til det, at DEG og DG ikke altid har brugt de kanaler til at opnå adgang, der er målt på, så drejer det sig særligt om breve til og deputationer i Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg. I stedet kommer det frem i interviewene med centrale personer i organisationerne, at de opnår adgang til folketingsarenaen ved at kontakte de politiske ordførere direkte f.eks. ved at sende dem en mail eller holde et uformelt møde. Det er der ikke blevet målt på, hvilket betyder at det ikke er muligt at konkludere, hvilken af organisationerne der har størst adgang til folketingsarenaen. Det svækker validiteten.

For at måle om gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet er præget af korporatisme eller pluralisme, er der opstillet forskellige kvantitative og kvalitative indikatorer. Der har været en udfordring i forhold til høringslister, fordi embedsmænd ikke har pligt at offentliggøre høringslisterne. Her har der været det samme problem som med høringssvar. Det svækker ligeledes validiteten.

I forhold til interviewene kan det diskuteres, om det er en god måde at måle korporatisme og pluralisme på. Det skal i denne forbindelse nævnes, at interviewene med kontorchefene på henholdsvis gymnasie- og erhvervsuddannelsesområdet i Børne- og Undervisningsministeriets departement, har kunnet vise, om bestemte organisationer har privilegeret adgang til forvaltningsarenaen. Desuden har interviewene med DEG og DG været med til at vise, om der er arenaer, de prioriterer højere end andre. På trods af dette har det hele tiden været de kvantitative data, der er blevet lagt mest vægt på i vurderingen af, om områderne er præget af korporatisme, pluralisme – eller noget derimellem.

6. Litteraturliste

Litteraturlisten er del op i videnskabelige artikler, bøger og internetkilder.

Videnskabelige artikler

Bennett, W. Lance (1990). *Toward a Theory of Press-State Relations in the United States*. Journal of Communication vol. 40 no. 2, 103–125

Berkhout, Joost (2013). *Why interest organizations do what they do: Assessing the explanatory potential of 'exchange' approaches*. Interest Groups and Advocacy vol. 2 no. 2, 227-250

Binderkrantz, Anne Skorkjær (2003). *Strategies of Influence: How Interest Organizations React to Changes in Parliamentary Influence and Activity*. Scandinavian Political Studies, vol. 26 no. 4, 287–306.

Binderkrantz, Anne Skorkjær (2005). *Interest group strategies: Navigating between privileged access strategies of pressure*. Political Studies, vol. 53, 694–715.

Binderkrantz, Anne Skorkjær og Helene Helboe Pedersen (2017). *What is access? A discussion of the definition and measurement of interest group access*. European Political Science, vol. 16 no. 9, 306–321.

Binderkrantz, Anne Skorkjær og Peter Munk Christiansen (2015). *From classic to modern corporatism. Interest group representation in Danish public committees in 1975 and 2010*. Journal of European Public Policy vol. 22 no. 7

Binderkrantz, Anne Skorkjær og Peter Munk Christiansen og Helene Helboe Pedersen (2015). *Interest Group Access to the Bureaucracy, Parliament, and the Media*. Governance vol. 28 no. 1, 95–112.

Binderkrantz, Anne Skorkjær og Simon Krøyer (2012). *Customizing strategy: Policy goals and interest group strategies*. Interest Groups & Advocacy, vol. 1 no. 1, 115–138

Christiansen, Peter Munk, André Mach og Frédéric Varone (2018). *How corporatist institutions shape the access of citizen groups to policy-makers: evidence from Denmark and Switzerland*. Journal of European Public Policy, vol. 25 no. 4, 526–545.

Christiansen, Peter Munk og Asbjørn Sonne Nørgaard (2004). *Konsensusdemokrati og interesseorganisationer*. Politica, vol. 36 no. 4, 418–429.

Christiansen, Peter Munk og Hilmar Rommetvedt (1999). *From Corporatism to Lobbyism - Parliaments, Executives, and Organized Interests in Denmark and Norway*. Scandinavian Political Studies, vol. 22 no. 3, 195–220.

- Cook Fay Lomax, Tom R. Tyler, Edward G. Goetz, Margaret T. Gordon, David Protes, Donna R. Leff and Harvey L. Molotch (1983). *Media and Agenda Setting: Effects on the Public, Interest Group Leaders, Policy Makers, and Policy*, vol. 47 no. 1, s. 16-35
- Eising, Reiner (2007). *The access of business interests to EU institutions: Towards lite pluralism?* Journal of European Public Policy, vol. 14 no. 3, 384–403
- Golafshani, Nahid (2003). *Understanding Reliability and Validity in Qualitative Research*. The Qualitative Report, vol. 8, no. 4, 597-607
- Helander, Voitto (1979). *Interest Representation in Finnish Committee System*. Scandinavian Political Studies, vol 2, s. 3
- Johnson, R. Burke og Anthony Onwuegbuzie, J. (2007). *Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come*. Educational Researcher, vol. 33 no. 7, 14–26
- Kelstrup, Jesper Dahl (2014) *Think Tanks in Europe: Explaining their Development and Variation in Germany, the United Kingdom, Denmark and at the EU-level*. PhD Roskilde Universitet.
- Kelstrup, Jesper Dahl (2016) *Tænketankes brug af dagbladene som et marked for politiske idéer i Danmark*, Politik, vol. 19 no. 1, 7-21
- Pedersen, Helene Helboe (2013). *Is measuring interest group influence a mission impossible? The case of interest group influence in the Danish parliament*. Interest Groups & Advocacy. Vol. 2 no. 1, 27-47
- Schröder, Kim, Mark Blach-Ørsten & Eberholst, Mads Kæmsgaard Eberholst (2018). *Danskernes brug af nyhedsmedier 2018*. (1. udgave) Center for Nyhedsforskning, Roskilde Universitet.
- Thrall, Trevor A. (2006). *The myth of the outside strategy: Mass media news coverage of interest groups*. Political Communication vol. 23, 407-420
- Vesa, Juho, Anu Kantola og Anne Skorkjær Binderkrantz (2018). *A Stronghold of Routine Corporatism? The Involvement of Interest Groups in Policy Making in Finland*. Scandinavian Political Studies, vol. 41 no. 4, 239–262
- Öberg, PerOla, Torsten Svensson, Peter Munk Christiansen, Asbjørn Sonne Nørgaard, Hilmar Rommetvedt & Gunnar Thesen (2011). *Disrupted exchange and declining corporatism: Government authority and interest group capability in Scandinavia*. Government and Opposition, vol. 46 no. 3, 365–391

Bøger

Arter, D. (1999). *Part IV: The Nordic model* (1. udgave). Manchester University Press

Baumgartner, Frank R. og Berth Leech L. (1998). *Basic Interests The Importance of Groups in Politics and in Political Science* (1. udgave). Princeton University Press

Berg-Schlosser, Dirk og Gisèle De Meur (2012). I Benoît Rihoux & Charles C. Ragin (Red.) *Configurational Comparative Methods: Qualitative Comparative Analysis (QCA) and Related Techniques*. (1. udgave) 19-32. SAGE Publications, Inc.

Berry, Jeffery M. (1977). *Lobbying for the People: The Political Behavior of Public Interest Groups* (1. udgave). Princeton University Press.

Binderkrantz, Anne Skorkjær, Peter Munk Christiansen og Helene Helboe Pedersen (2014). *Organisationer i politik* (1. udgave). Hans Reitzel Forlag.

Brinkmann, Svend og Lene Tanggaard (2015). *Kvalitative metoder* (2. udgave). Hans Reitzel Forlag.

Buksti, J. (1984). *Interesseorganisationer i politik*. I Damgaard, E. (Red.) *Dansk demokrati under forandring*. Schultz.

Christiansen, Peter Munk og Asbjørn Sonne Nørgaard. (2003a). *Faste forhold – flygtige forbindelser, Stat og interesseorganisationer i Danmark i det 20. århundrede*. (1. udgave) Aarhus Universitetsforlag.

Christiansen, Peter Munk og Asbjørn Sonne Nørgaard (2003b). *De som meget har... store danske virksomheder som politiske aktører*. (1. udgave) Aarhus Universitetsforlag.

Christiansen, Peter Munk, Asbjørn Sonne Nørgaards og Niels Christian Sidenius. (2004). *Hvem skriver lovene? Interesseorganisationer og politiske beslutninger* (1. udgave). Aarhus Universitetsforlag.

Haue, Harry (2013). *Gymnasiets historiske udvikling* i Erik Damberg, Jens Dolin og Gitte Holten Ingerslev (red.) *Gymnasiepædagogik: En grundbog*. (1. udgave). Hans Reitzel.

Hill, Michael (1993). *The Policy Process*. (1. udgave) Harvester Wheatsheaf

Koudahl, Peter (2005). *Den gode erhvervsuddannelse? En analyse af relationerne mellem uddannelsespolitisk tænkning og elever i erhvervsuddannelse*. (1 udgave) Roskilde Universitet.

Kvale, Steiner og Svend Brinkmann (2009). *Interviews - Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing* (1. udgave). SAGE.

Madsen, Stjernholm Birger (2015). Statistik for ikke statistikere. (2. udgave). Samfundslitteratur.

Przeworski, Adam og Henry Teune (1970). *The Logic of Comparative Social Inquiry* (1. udgave). Wiley-Interscience.

Ronit, Karsten (1998). Interesseorganisationer i dansk politik. (1. udgave). Jurist- og Økonomiforbundets forlag.

Internetkilder

DA (2019). Vores medlemsorganisationer. Link: <https://www.da.dk/om-da/medlemshjul/medlemsorganisationer/>

DA (2019a). Om DA. Link: <https://www.da.dk/om-da/>

DA (2019b). Medarbejdere. Link: <https://www.da.dk/om-da/medarbejdere/>

Danske Gymnasier (2019). Sekretariatet. Link: <https://www.danskegymnasier.dk/om-foreningen/sekretariatet/>

Danske Gymnasier (2019a). Om foreningen. Link: <https://www.danskegymnasier.dk/om-foreningen/>

Danske Landbrugsskoler (2019). Om foreningen. Link: <http://danskelandbrugsskoler.dk/>

Danske Regioner (2018). Behov for arbejdskraft – regionalt og nationalt. Link: <https://www.regioner.dk/media/8601/behov-for-arbejdskraft-regionalt-og-nationalt-26-april.pdf>

Danske SOSU-skoler (2019). Om danske SOSU-skoler. Link: <https://sосу.dk/om-danske-sосу-skoler/>

DEA (2018). Erhvervsuddannelserne: Status, styring og reformer. Link: https://dea.nu/sites/dea.nu/files/erhvervsuddannelser_nordea.pdf

DEG (2019). Kontakt sekretariatet. Link: <https://deg.dk/om-os/kontakt-sekretariat/>

DEG (2019a). Et sekretariat – to foreninger. Link: <https://deg.dk/medlem/organisationen/>

FH (2019). Hvem er FHs medlemmer? Link: <https://fho.dk/om-fagbevaegelsens-hovedorganisation/hvad-er-fh/hvem-er-fhs-medlemmer/>

FH (2019a). Hvad er FH? Link: <https://fho.dk/om-fagbevaegelsens-hovedorganisation/hvad-er-fh/>

FH (2019b). Kontakt os – Fagbevægelsens Hovedorganisation. Link: <https://fho.dk/kontakt/>

Folketinget (2019). Deputationer. Link: <https://www.ft.dk/da/leksikon/Deputationer>

Folketinget (2019a). Folketingets arbejde. Link: <https://www.ft.dk/da/folkestyret/folketinget/folketingets-arbejde>

GL (2019). Medlem af GL. Link: <https://www.gl.org/medlem/Sider/Hjem.aspx>

Institut for Statskundskab (2019). Medarbejdere. Link: <http://ps.au.dk/kontakt/medarbejdere/>

Obitsø, Ole (2019). Dagbladene mister generelt læsere – men nogle få holder stand. Link: <https://journalisten.dk/dagbladene-mister-generelt-laesere-men-nogle-faa-holder-stand>

Regeringen (2017). Hvad er trepartsforhandlinger? Link: <https://www.regeringen.dk/andet-indhold/hvad-er-trepartsforhandlinger/>

Uddannelsesguiden (2018). Overblik over gymnasireformen. Link: <https://www.ug.dk/uddannelser/artikleromuddannelser/omgymnasialeuddannelser/overblik-over-gymnasireformen>

Uddannelsesguiden (2019a). Erhvervsuddannelser. Link: <https://www.ug.dk/uddannelser/erhvervsuddannelser>

Uddannelsesguiden (2019b). Gymnasiale uddannelser. Link: <https://www.ug.dk/uddannelser/gymnasialeuddannelser>

UVM1 (2019). Undervisningsministeriet – Uddannelser til unge. Link: <https://www.uvm.dk/>

UVM2 (2019). Pernille Rosenkrantz-Theil bliver ny børne- og undervisningsminister. Link: <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2019/jun/190627-pernille-rosenkrantz-theil-bliver-ny-boerne-og-undervisningsminister>

UVM3 (2019). Departementets organisationsdiagram. Link: <https://www.uvm.dk/ministeriet/organisationen-i-ministeriet/departementets-organisationsdiagram>

UVM4 (2018). Faglige udvalg og lokale uddannelsesudvalg. Link: <https://uvm.dk/erhvervsuddannelser/ansvar-og-aktoerer/raad-og-udvalg/faglige-udvalg-og-lokale-uddannelsesudvalg>

UVM6 (2018). Erhvervsuddannelser. Link: <https://uvm.dk/erhvervsuddannelser>.

UVM7 (2019). Om praktik. Link: <https://uvm.dk/erhvervsuddannelser/praktik/om-praktik>

UVM9 (2019). Ungemålsætningen. Uddannelsessystemet i tal gennem 150 år - Undervisningsministeriet 1848 – 1998. Link: <https://uvm.dk/forberedende-grunduddannelse/om-forberedende-grunduddannelse/baggrund-for-fgu-aftalen/aftalens-maalsætninger>

UVM10 (1999). Uddannelsessystemet i tal gennem 150 år - Undervisningsministeriet 1848 – 1998.

Link: <http://static.uvm.dk/Publikationer/1998/150.pdf>

UVM11 (2016). Bredt forlig om gymnasiereform. Link: <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/udd/gym/2016/jun/160603%20bredt%20forlig%20om%20gymnasiereform>

UVM12 (2019). Nyheder, lovgivning, aftaler og reform. Link: <https://uvm.dk/erhvervsuddannelser/nyheder-lovgivning-og-reform>

UVM13 (2019). Søgning til ungdomsuddannelserne, 10. klasse mv. Link: <https://www.uvm.dk/statistik/grundskolen/elever/soegning-til-ungdomsuddannelserne>